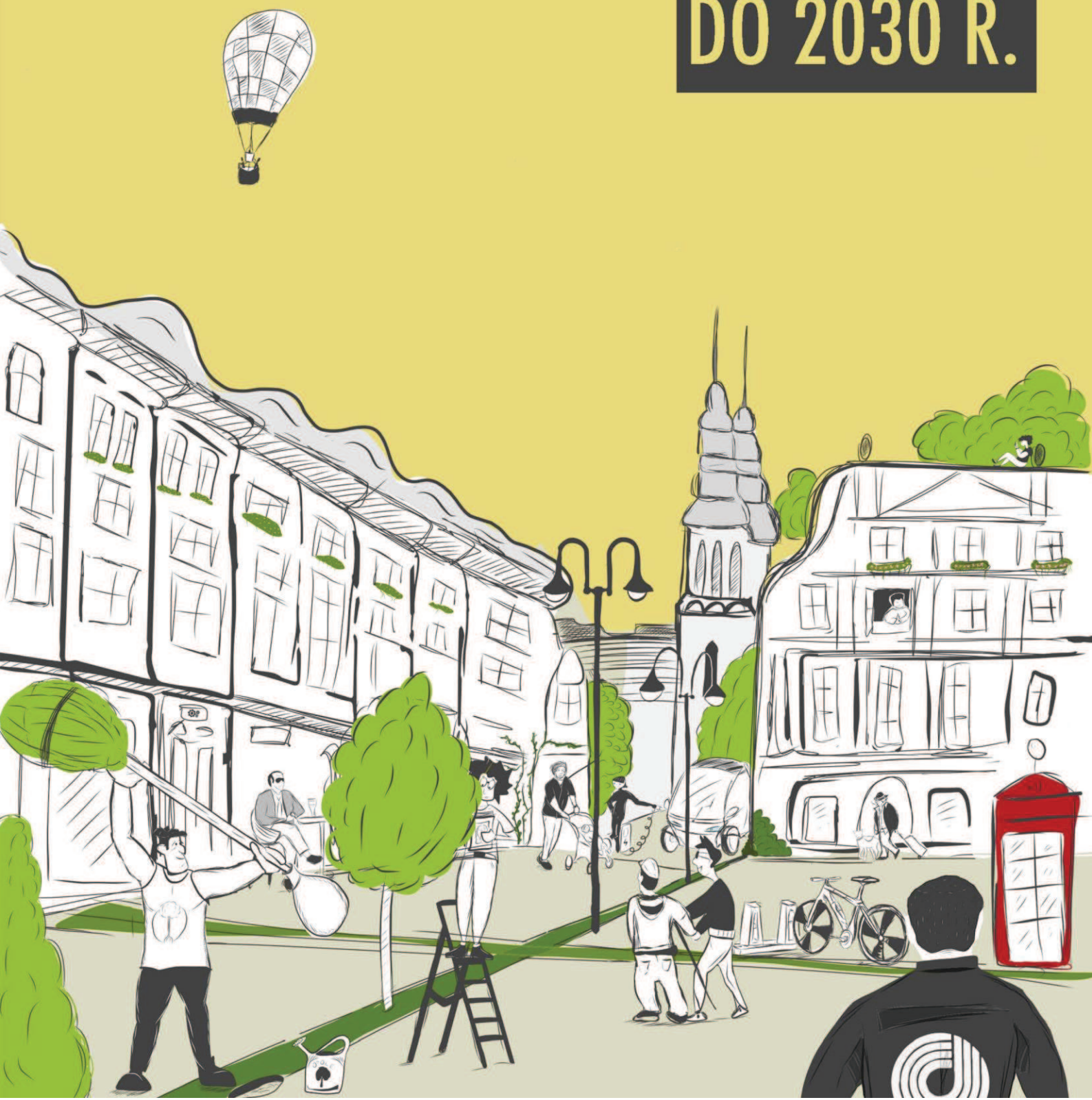

STRATEGIA ROZWOJU OPOLA DO 2030 R.

Redakcja i opracowanie dokumentu:

Urząd Miasta Opola

Wydział ds. Europejskich i Planowania Rozwoju

45-015 Opole, Rynek-Ratusz

we współpracy z pracownikami Urzędu Miasta Opola i jednostek organizacyjnych

dzięki zaangażowaniu mieszkańców, Radnych Miasta Opola, szerokiego grona eksperckiego

pod kierunkiem:

Arkadiusza Wiśniewskiego – Prezydenta Miasta Opola

Małgorzaty Stelnickiej – Zastępcy Prezydenta Miasta Opola

Macieja Wujca – Zastępcy Prezydenta Miasta Opola

Przemysław Zycha – Zastępcy Prezydenta Miasta Opola

Renaty Ćwirzeń-Szymańskiej – Skarbnika Miasta Opola

Grzegorza Marcjasza – Sekretarza Miasta Opola

Dziękujemy wszystkim uczestnikom warsztatów i spotkań za cenne wnioski i wskazówki.
Dziękujemy mieszkańcom za udział w badaniach ilościowych i jakościowych.

Słowo wstępne

Szanowni Państwo

Przed nami ogromne wyzwanie: rozwijać Opole tak, by spełniało oczekiwania mieszkańców - obecnych, ale także tych, którzy mogą się wkrótce u nas pojawić. Ostatnie lata przyniosły dynamiczny rozwój stolicy województwa. Realizowaliśmy ważne projekty społeczne. Kierowaliśmy je do wszystkich grup mieszkańców - od najmłodszych, po najstarszych. Prowadziliśmy i inwestowaliśmy w opiekę żłobkową, przedszkolną, oświatę, a także rozwijaliśmy miejską politykę społeczną. Dużą część naszej uwagi skierowaliśmy na politykę senioralną. Aktywnie prowadziliśmy politykę rynku pracy. Miasto wraz z kolejnymi miesiącami stawało się miejscem coraz bardziej przyjaznym biznesowi. Powstawały nowe miejsca pracy, a w Opolu pojawiali się kolejni inwestorzy. Inwestorem było także samo Miasto. Przebudowa infrastruktury drogowej, inwestycje w przestrzeń publiczną, w rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej, a także rewolucja w transporcie zbiorowym - w ostatnich kilku latach Opole przyspieszyło jak nigdy wcześniej. Nowoczesne autobusy, kompletnie odmieniony Okrągłak, rewitalizacja ul. Krakowskiej, poprawa estetyki miasta, centra przesiadkowe – Opole zmienia się bardzo dynamicznie na naszych oczach. Obok tego ponad miliardowy budżet, świetna kondycja finansowa Miasta i sprawnie zrealizowana strategiczna decyzja o zmianie granic administracyjnych. A to i tak tylko fragment większej całości. Wspólnych sukcesów jest więcej, a kolejne wyzwania przed nami. Utrzymanie aktualnego, wysokiego tempa rozwoju będzie jednym z nich.

Strategia jest sztuką wyboru. W ciągu ostatnich kilkunastu lat przed takim wyzwaniem stawaliśmy kilkakrotnie. Za każdym razem był to efekt zaangażowania wielu osób, ich doświadczenia, pracy, przekonania, jak i gruntownej wiedzy. Każdy z dokumentów był inny, ale każdy z nich był świadectwem dokonanych wyborów. Inna jest i ta Strategia. Od samego początku istotny był dla nas dokument, jego treść, forma, ale jeszcze ważniejsze było, aby współtworzyli go mieszkańcy. Dlatego też ważne okazało się doświadczenie i wiedza, którą zdobyliśmy, przede wszystkim na wspólnych warsztatach, spotkaniach, czy debatach. Ale to co było i jest dla nas zasadnicze to **budowanie jedności wokół wspólnej sprawy – przyszłości Opola**. Za to wszystko serdecznie Państwu - mieszkańcom, Radnym, szerokiemu gronu ekspertów, a także współpracownikom dziękuję.

Trudno jest przewidzieć przyszłość. Wspólnie jednak chcemy, aby Opole przyszłości było miastem otwartym, przyjaznym dla dzieci, młodzieży, osób czynnych zawodowo i seniorów. Z mocną gospodarką, silnym ośrodkiem akademickim, pełnym zieleni, o wysokiej jakości życia, dbającym o przestrzeń publiczną i środowisko, w którym żyjemy. Opole już dziś jest bardzo dobrym miejscem do życia, chcemy aby tak było i w przyszłości. Tą Strategią otwieramy jasną wizję Opola. To ona jednoczy nas wokół Strategii i nadaje jej rytm. Warto robić wszystko, aby wizję tę zrealizować.

Arkadiusz Wiśniewski
Prezydent Miasta Opola

Spis treści

1. NAJWAŻNIEJSZE NA POCZĄTKU	6
1.1. Wizja rozwoju	6
1.2. Uzasadnienie wizji - dlaczego właśnie tak?.....	7
1.3. Miasto wg młodych.....	13
2. GDZIE DZIŚ JESTEŚMY?	17
2.1. Jak miasto widzą mieszkańcy?	19
2.2. Jak miasto jest postrzegane przez najbliższe otoczenie?.....	20
2.3. Jak miasto widzą w Polsce?	21
2.4. Analiza strategiczna SWOT	22
3. JAKIE MAMY CELE?	24
3.1. Miasto znaczące w przestrzeni krajowej.....	27
3.1.1. Ośrodek decyzyjny.....	27
3.1.2. Ośrodek edukacji i nauki	28
3.1.3. Twórcza energia i nowoczesne rozwiązania.....	29
3.1.4. Centrum biznesu i IT	30
3.1.5. Miasto dostępne.....	31
3.1.6. Marka miasta.....	32
3.2. Miasto zielone i przyjazne ludziom przestrzeni.....	34
3.2.1. Zielona mobilność i inteligentne rozwiązania	34
3.2.2. Kapitał naturalny	35
3.2.3. Adaptacja do zmian klimatu i jakość powietrza	36
3.2.4. Przestrzeń przyjazna mieszkańcom	37
3.3. Miasto obywatelskie	38
3.3.1. Miasto zaangażowane społecznie	38
3.3.2. Miasto odpowiedzialne społecznie	39
3.3.3. Bieżące potrzeby Wspólnoty	41
3.3.4. Miasto przyjazne dorastaniu i aktywnemu starzeniu się	41
4. JAK BĘDZIEMY MONITOROWALI STRATEGIĘ?.....	44
5. JAK BUDOWALIŚMY STRATEGIĘ?	46
5.1. Wizja jako element procesu planowania strategicznego.....	48
5.2. Synteza diagnozy	54
5.3. Nasze cele	59
5.4. Lista osób zaangażowanych w przygotowanie Strategii	60

WIZJA

1. NAJWAŻNIEJSZE NA POCZĄTKU

1.1. Wizja rozwoju

Zaczynam z wizją końca - brzmi jedna z siedmiu zasad skutecznego działania. Dlatego też naszą podróż w przyszłość rozpoczęliśmy od sformułowania wizji. Swoim wyobrażeniom nadaliśmy wyrazisty obraz. **Technologia, region, zieleń i środowisko, obywatel, nauka** – te pojęcia stanowią jego trzon.

- **TECHNOLOGIA.** W 2030 roku Opole będzie **kluczowym rynkiem pracy** dla mieszkańców całego województwa. To co miasto będzie wyróżniać to **postęp technologiczny**. Opole będzie nie tylko importować **nowoczesne technologie i rozwiązania**, ale przede wszystkim będzie je samo wytwarzać, wdrażać i upowszechniać. Nowoczesne technologie spotkamy niemal na każdym kroku – Opole będzie **miastem inteligentnym i nowoczesnym**. **Biznes będzie się u nas świetnie czuł. Szczególnie rozwinie się sektor IT.** Sektor ten będzie mocno widoczny w mieście. Praca będzie dla nas bardzo ważna, ale równie ważna będzie **harmonia pomiędzy życiem rodzinnym i zawodowym**. **Sprawy rodziny są i będą nam bliskie.**
- **REGION.** Chcemy aby Opole w 2030 roku było **ważnym ośrodkiem decyzyjnym**. Już dziś w mieście zapadają istotne decyzje, nie tylko dla miasta, ale również dla mieszkańców całego regionu. W Opolu obraduje Rada Miasta, Sejmik Województwa Opolskiego, a ważne decyzje podejmują m.in. Prezydent, Marszałek oraz Wojewoda. W 2030 roku Opole będzie miastem, w którym **wiele się dzieje**, miastem w którym prężnie działają instytucje **kultury**, a mieszkańcy korzystają z **bogatej oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej**. Miastem do którego warto przyjechać i w którym warto zamieszkać. Miastem **przebojowym**, ośrodkiem który **nadaje rytm**.
- **ZIELEŃ I ŚRODOWISKO.** Chcemy aby w 2030 roku Opole **było modelowym miastem zielonym**, **począwszy od przestrzeni publicznej, poprzez transport i politykę energetyczną, miastem o czystym powietrzu, pełnym zieleni, przyjaznym przyrodzie i atrakcyjnej przestrzeni, miastem dostosowanym do wyzwań związanych ze zmianami klimatu**. Chcemy, aby każdy z nas wiedział, że ochrona środowiska to nasza wspólna sprawa. Chcemy, aby każdy z mieszkańców preferował **zrównoważoną** mobilność - transport publiczny, pieszy oraz rowerowy.
- **OBYWATEL.** Chcemy aby mieszkańcy byli zaangażowani w życie swojej najbliższej okolicy, miasta, jak i całego regionu. W 2030 r. ważne decyzje będą zapadać jak najbliżej mieszkańców. **Opole będzie obywatelskie**. Opole będzie miastem odpowiadającym na zróżnicowane potrzeby swoich mieszkańców. Będzie miastem **przyjaznym dorastaniu i starzeniu się**. Solidarność międzypokoleniowa stanowić będzie ważne miejsce w katalogu miejskich wartości.
- **NAUKA.** Chcemy aby w 2030 roku Opole było **ważnym ośrodkiem akademickim, naukowym**, ściśle współpracującym z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Uczniowie, studenci, naukowcy, już dziś nadają ton miastu. Angażują się w życie miasta. Uczą się, pracują, bawią się, są wśród nas. **Sprawy rozwoju szkół, uczelni i całego środowiska naukowego Opolu będą miały w mieście priorytet.**

Najważniejsi są mieszkańcy, zarówno Ci młodszy, jak i starsi. Dlatego też chcemy, aby w 2030 roku każdy z nas był dumny z tego, że mieszka w Opolu i może realizować się w mieście o **wysokiej jakości życia**. Chcemy aby w 2030 roku Opole było miastem ludzi aktywnych, wykształconych, kreatywnych oraz utalentowanych. Opole będzie miastem ludzi tolerancyjnych, życzliwych i otwartych na potrzeby osób starszych oraz potrzebujących pomocy. **Chcemy, aby każdy z nas czuł się bezpiecznie, po prostu dobrze.**

1.2. Uzasadnienie wizji - dlaczego właśnie tak?

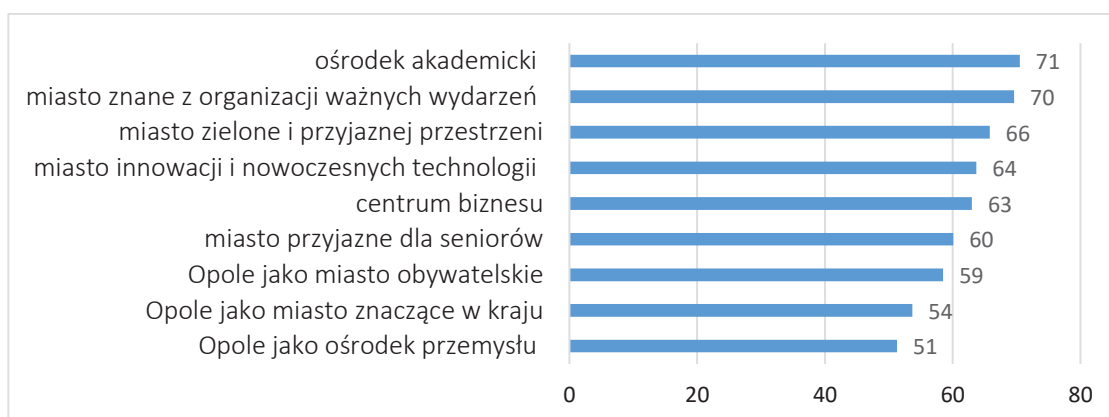
Przede wszystkim to wspólny pomysł na Opole. Wyobraziliśmy sobie przyszłość, miasto w którym chcielibyśmy żyć za kilkanaście lat. Pozwoliło nam to zrozumieć do czego będziemy dążyć. Pozwoliło nam to również wyznaczyć cele, których realizacja przyczyni się do urzeczywistnienia naszej wizji.

Rok 2030 jest odległą perspektywą. Przyszłość jest trudna do przewidzenia, ale wiemy że przed nami wiele trudnych zadań, które wymagać będą od nas wysiłku i poświęcenia. Staraliśmy się aby nasza wizja nie była wyłącznie literackim banałem. To ona kształtuje całą Strategię. To **najważniejsza część całego dokumentu**. Przyszłość jest trudna do przewidzenia, ale wizja ta motywuje nas do działania. Jak do niej doszliśmy?

- **Po pierwsze zapytaliśmy mieszkańców Opola** w jakim mieście chcieliby żyć za te kilkanaście lat. Miasto akademickie? Miasto wydarzeń, miasto zieleni, a może inne? Mieszkańcy jasno definiują dalszy kierunek rozwoju. To co dziś jest jego mocną stroną dalej powinno nią pozostać. Opole przyszłości to miasto akademickie, miasto w którym wiele się dzieje - znane z organizacji ważnych wydarzeń kulturalnych, sportowych i innych. Chcemy, aby Opole było miastem zielonym oraz przyjaznej wszystkim przestrzeni. Chcemy, aby Opole było miastem innowacji, nowoczesnych technologii – po prostu „smart”. To nie wszystko. Chcemy miasta obywatelskiego, miasta w którym liczy się głos jego mieszkańców.

W którym kierunku powinno rozwijać się Opole?

(odsetek respondentów wskazujących, że dany kierunek wymaga rozwoju w bardzo dużym albo dużym stopniu, n=962)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań Uniwersytetu Opolskiego

- **Po drugie zapytaliśmy mieszkańców o wyzwania stojące przed miastem** - o to, co będzie wymagać zdecydowanego wysiłku i poświęcenia. Zdecydowana większość z nas wskazała na czas i jakość przemieszczania się po mieście. Istotnym wyzwaniem przed miastem są również zagadnienia związane z gospodarką i rynkiem pracy. Miasto musi być zdolne do budowania i osiągania przewag konkurencyjnych, do współpracy oraz konkurencji z innymi podmiotami. Często zabiegając o te same czynniki wzrostu. Wiele wysiłku wymagać będzie od nas także ochrona środowiska naturalnego. Istotnym wyzwaniem jest również zapewnienie dostępu do mieszkań.

Co jest największym wyzwaniem dla Opola w najbliższych latach?:

(odsetek respondentów wskazujących, że dany obszar jest wyzwaniem w bardzo dużym albo dużym stopniu, n=962):

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań Uniwersytetu Opolskiego

■ Po trzecie nad wizją miasta dyskutowaliśmy w gronie przedsiębiorców i naukowców

Nie było wątpliwości co do jednego – czas Opola już nadszedł. Dziś sąsiedztwo dużych ośrodków to zdecydowanie szansa rozwojowa niż zagrożenie. Miasto umiejętnie już dziś ją wykorzystuje i powinno to robić w przyszłości. To dwa olbrzymie rynki. Inwestując w Opolu, przedsiębiorcy mają dostęp do tego samego globalnego rynku, ale korzystają z zasobów, których nie znajdują tak łatwo we Wrocławiu czy Katowicach.

Przedsiębiorcy i naukowcy wskazują, że miasto musi stawiać na nowoczesne technologie, na nowe oraz inteligentne rozwiązania. Wizja Opola to wizja miasta nowoczesnych technologii. Mamy w tym zakresie świetne warunki i pozytywne doświadczenia. **Twórcza energia** – te dwa słowa najlepiej oddają obraz Opola w perspektywie kilkunastu najbliższych lat.

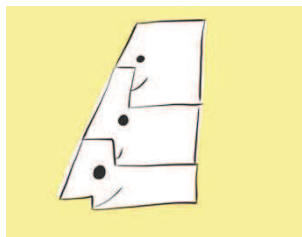
Ważną kwestią dla miasta i dla całej gospodarki są wyzwania rynku pracy wynikające ze zmian demograficznych oraz stopnia przygotowania absolwentów. Kluczowym wyzwaniem jest zapewnienie już dziś i w najbliższej przyszłości wykwalifikowanych kadr. Przedsiębiorcy wskazują, że to jedna z ważniejszych kwestii do rozwiązania.

Różne są projekcje co do naszej przyszłości demograficznej. Może być nas mniej, tak mówią prognozy. Różne są i działania, zarówno z poziomu rządowego i samorządowego. Populacja mieszkańców zmienia się. Ale zmienia się i jej struktura. Wraz z nią zmieniają się wymagania i struktura potrzeb, którym będziemy musieli sprostać.

■ Po czwarte nad wizją miasta dyskutowaliśmy w ramach tematycznych grup roboczych

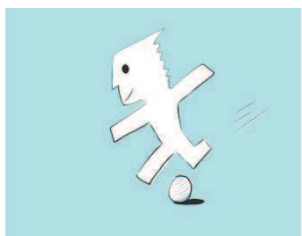
Pomysłów na miasto było mnóstwo, każdy z nas wyobrażał je sobie inaczej. Nad wizją pracowaliśmy w dziesięciu branżowych, tematycznych grupach roboczych. Ponad trzydzieści warsztatów, kilkadziesiąt godzin gorących dyskusji wzbogaciło nas o dodatkową wiedzę. Trudno ją sprowadzić zaledwie do paru słów. Tym bardziej, że opinii było wiele. Jak zatem widzieli miasto w 2030 r. członkowie poszczególnych grup?

GRUPY:

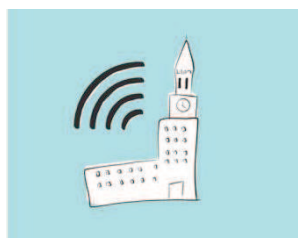
OBYWATELSKIE OPOLE

Sektor pozarządowy jest istotnym partnerem Miasta. Obie strony z istniejącej współpracy czerpią realne, obustronne korzyści. Znaczenie trzeciego sektora w życiu miasta jest bardzo duże, a efekty jego pracy widoczne. Problemy związane ze stabilnością finansową są już zdecydowanie niższe. Sektor jest już w pełni profesjonalny, a współpraca z samorządem zaawansowana. Wolontariat, będący jednym z przejawów aktywności obywatelskiej, jest już w pełni rozwinięty. Ci którzy potrzebują pomocy, otrzymują ją. Udział mieszkańców i organizacji pozarządowych w polityce rozwoju miasta jest bardzo duży. W maksymalny sposób wykorzystywane są narzędzia partycypacji bezpośredniej. Stopień organizacji dzielnic jest na bardzo wysokim poziomie. Instrumenty społeczeństwa obywatelskiego są popularne i przystępne dla mieszkańców. Ważne decyzje zapadają nie tylko blisko mieszkańców, ale także wspólnie z nimi.

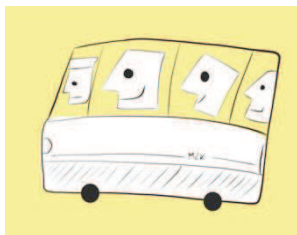
SPORT I TURYSTYKA

W mieście nastąpiła widoczna poprawa warunków do uprawiania sportu i rekreacji. Aktywnie działają lokalne centra aktywności fizycznej. Kluczowa baza sportowo-rekreacyjna doczekała się modernizacji lub budowy. Współpraca ze środowiskiem sportowym układa się bardzo dobrze. Podstawą w piramidzie szkolenia jest sport dzieci i młodzieży. W obszarze oświaty sprawnie funkcjonuje system szkolenia. Koordynacja sportu w oświacie jest bardzo zaawansowana. Opolskie drużyny oraz zawodnicy osiągają sukcesy. Miasto wspiera kluczowe dyscypliny zespołowe i indywidualne. Sport akademicki odnosi sukcesy. Miasto promuje się w oparciu o strategiczne dyscypliny zespołowe i indywidualne. Wydarzenia sportowe mają charakter włączający i stanowią stały element aktywności sportu amatorskiego mieszkańców. Mieszkańcy czynnie biorą udział w wydarzeniach sportowych, zarówno jako kibice i uczestnicy. W obszarze turystyki rozwinęły się produkty oparte na tożsamości i historii miasta. Turyści i mieszkańcy korzystają w pełni z rozwiniętej infrastruktury i różnego typu udogodnień. Miasto posiada wyrazistą markę. W mieście organizowane są wydarzenia o wysokiej randze, wysokiej wartości promocyjnej oraz wydarzenia masowe. Zbudowano wizerunek Opola jako liczącego się w Polsce miasta kultury.

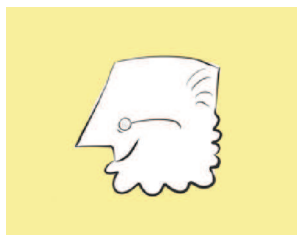
SMART ADMINISTRACJA

Szeroko pojęta administracja odgrywa kluczową rolę w budowaniu Opola, jako miasta inteligentnego. Inteligencja administracji nie wyraża się tylko tym, że działa ona na rzecz mieszkańców, ale przede wszystkim tym, że działa ona na ich rzecz wspólnie z nimi. Nowe technologie, nowe rozwiązania, digitalizacja są nadal kluczowe, ale nowoczesność miasta wyraża się jego nastawieniem na współpracę i współdecydowanie, a przede wszystkim wspólne wdrażanie projektów i zadań. W mieście żyje się łatwiej, nowe technologie towarzyszą mieszkańcom niemal na każdym kroku. Siedem kluczowych spraw rozwiązano: dane publiczne są otwarte, usługi i dane są współdzielone, usługi są zdigitalizowane, masowa i priorytetowa korespondencja jest sprawnie zarządzana, a tylko nieliczne płatności realizowane są w formie gotówkowej. To nie wszystko. Miasto wykorzystuje najnowsze rozwiązania w zakresie systemów zarządzania ruchem i transportem publicznym, a także wdrożyło system inteligentnego monitoringu.

INFRASTRUKTURA, TRANSPORT ZBIOROWY, ŚCIEŻKI ROWEROWE

Miasto jest dostępne w różnych skalach przestrzennych, jest ośrodkiem w którym i do którego zdecydowana większość dociera do celu szybko, bezpiecznie i w odpowiednich warunkach. Miasto zapewnia mieszkańcom i przyjezdnym sprawny dostęp do miejsc pracy oraz edukacji, zwłaszcza komunikacją publiczną. Opole jest miastem, w którym wykorzystywane są często alternatywne do indywidualnego transportu samochodowego formy mobilności miejskiej – piesze, rowerowe, związane z transportem zbiorowym. W mieście wdrożono i wykorzystuje się rozwiązania związane z elektromobilnością. Miasto i jego mieszkańcy zareagowali na postęp technologiczny na rynku motoryzacyjnym. Mieszkańcy żyją w zdrowiu i w otoczeniu czystego środowiska.

POLITYKA SPOŁECZNA, SENIORALNA, RODZINA, ZDROWIE

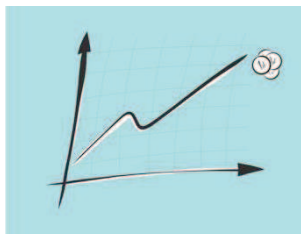
Średnia wieku mieszkańców jest już o kilka lat wyższa niż w chwili gdy niniejszą strategię uchwalono. Zwiększyła się liczba seniorów. Miasto prowadzi aktywną politykę społeczną w różnych obszarach. Opole jest miastem przyjaznym dorastaniu i starzeniu się. Mieszkańcy żyją w zdrowiu i lepszej kondycji fizycznej. Seniorzy są istotnym partnerem władz samorządowych różnego szczebla. Środowisko jest aktywne i zintegrowane. Seniorzy mają dostęp do terenów zieleni. Osoby niesamodzielne pozostają w środowisku lokalnym. Rozwinęły się usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi w miejscu zamieszkania. System wsparcia obejmujący opiekunów faktycznych jest rozbudowany. Osoby z niepełnosprawnością i seniorzy mają możliwości prowadzenia samodzielnego życia. Utworzono nowe mieszkania chronione, a usługi mieszkań wspomaganych są już w pełni rozwinięte. Rynek pracy w mieście jest w pełni odpowiedzialny. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy są aktywne. Swoją działalność rozwinęły zakłady aktywności zawodowej, spółdzielnie socjalne, a przedsiębiorstwa postępują zgodnie z zasadą społecznej odpowiedzialności biznesu. Rodzina jest wartością. Wartość ta jest promowana. Opole jest miastem dla rodzin, zwłaszcza dla rodzin z małymi dziećmi. Gdy dzieci dorosną, już jako absolwenci szkół średnich i wyższych wiążą one swoją przyszłość z miastem. Rozwinęło się specjalistyczne poradnictwo dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Rozwinęła się piecza zastępcza. Wzrosła jakość i dostępność usług medycznych dla mieszkańców miasta.

KULTURA I PROMOCJA

Mieszkańcy identyfikują się z historią miasta. Elementy tożsamości miasta i jego mieszkańców są bardzo widoczne w przestrzeni publicznej. Uczestnictwo mieszkańców w kulturze jest znaczące. Przestrzeń publiczna jest zdecydowanie częściej wykorzystywana na działania kulturalne. W mieście jest widoczna nowa przestrzeń do działań kulturalnych. Przestrzeń ta pozwala w pełni realizować bogaty program instytucjom kultury, m.in. na cele związane z organizacją wystaw, warsztatów czy performansów. Miasto wykorzystuje historyczny walor ul. św. Wojciecha, Małego Rynku oraz ul. Szpitalnej. Działania kulturalne widoczne są jednak nie tylko w ścisłym centrum, ale także w dzielnicach. Infrastruktura jest w pełni rozwinięta. Do działań tych alternatywnie wykorzystuje się przestrzeń, która dotychczas nie była wykorzystywana. Bardzo dobrze układa się współpraca instytucji kultury ze studentami kierunków artystycznych. Wiele przedsięwzięć podejmowanych jest wspólnie. Zdecydowanie zwiększyła się dostępność do uczestnictwa w kulturze

ruchu amatorskiego. Z możliwości tej korzystają głównie dorośli. Powstało nowe miejsce na mapie kulturalnej – swoiste centrum kultury o charakterze inkubatora kulturalnego - miejsce dla rozwoju kultury amatorskiej i alternatywnej. Umocniła się marka Opola jako miasta festiwalu. Wydarzenia kulturalne mają zapewnione finansowanie. Zadbano o rozwój imprez z wyrobioną marką.

BIZNES, INNOWACJE, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ, NAUKA

Opole jest siłą napędową Aglomeracji Opolskiej. Natomiast siłą Opola jako miasta akademickiego są między innymi specjaliści. Miejsca pracy, wysokość zarobków oraz wysoka jakość życia w mieście powodują, że wiążą oni swoją karierę zawodową i rodzinną z Opolem. Nie decydują się na wyjazd. Opole jest miastem nowoczesnych technologii, miastem myśli, pomysłów oraz nowych rozwiązań. W strukturze gospodarki ważną rolę odgrywa sektor IT. Rozwinęła się branża przemysłów kreatywnych. W mieście prężnie działają start-upy. Opole jako miasto akademickie wykreowało specyficzne, nowoczesne i stałe formy współpracy nauki i biznesu. W Opolu nowe technologie nie tylko się importuje, ale przede wszystkim wytwarza. Istotnie rozwinęła się infrastruktura do współpracy nauki i biznesu. Zdecydowanie bardziej atrakcyjna jest oferta miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej. Szeroko rozumiana infrastruktura dla biznesu jest już rozwinięta. Biznes rodzimy jest mile widziany. Praca i kształcenie ustawiczne są dla mieszkańców bardzo ważne. Ale równie ważna jest harmonia pomiędzy życiem rodzinnym i zawodowym. Opieka żłobkowo-przedszkolna jest w pełni rozwinięta. Miasto jest przyjazne rodzinom. Opole jest dobrym miejscem do życia, miastem o ciekawej ofercie dla programistów i innych specjalistów. Sprawy nauki są w Opolu bardzo ważne i mają zapewnione finansowanie. Kluczowym czynnikiem sukcesu jest specjalizacja miasta. Taką unikalną specjalizacją, która w Opolu w pełni się rozwinęła jest sektor IT.

PLANOWANIE PRZESTRZENNE I ARCHITEKTURA

Odra jest czynnikiem miastotwórczym. Miasto jest w pełni otwarte na rzekę. Wokół niej rozwinęła się infrastruktura piesza, rowerowa, zagospodarowano bulwary, wybudowano pomosty, wytyczono bieg tras kajakowych. Miasto jest zwrócone ku rzece - w aspekcie ekonomicznym (transport surowców), społecznym i rekreacyjnym. Priorytetowym elementem tkanki urbanistycznej jest zieleń. Wprowadzono nasadzenia przyuliczne i szpalery drzew. Zieleń jest dobrem wspólnym. Miasto jest pełne zieleni. Tereny kolejowe i rzeczne stanowią już mniejszą barierę przestrzenną niż w 2018 roku. Dzielnice "przed i za rzeką, przed i za linią kolejową" są już lepiej skomunikowane. Tereny, które pełniły w 2018 r. funkcję obszarów poprzemysłowych są już w pełni zagospodarowane - z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego i przemysłowego. Na obszarach lub obiektach w ich zasięgu powstały nowe przestrzenie społeczne w formie muzeów czy ścieżek dydaktycznych. W mieście wybudowano już połączone wzajemnie ze sobą trasy piesze, rowerowe. Poruszanie się po nich jest przyjemnością – bo wśród zieleni. Mieszkańcy swobodnie przemieszczają się po mieście. Przestrzenie są w pełni dostępne. Miasto sukcesywnie wyłącza jak największe części ścisłego centrum z ruchu kołowego. W mieście wytworzyły się przestrzenie o charakterze lokalnym: lokalne rynki, centra osiedli o charakterze dośrodkowym, integrującym i miastotwórczym. Udało się zapobiec tworzeniu mono-osiedli o funkcji wyłącznie mieszkaniowej, bez dostępu do najważniejszych usług i zieleni. Miasto, przy jednoczesnym poszanowaniu historii i zachowaniu tożsamości, jest nowoczesne i zrównoważone. Konsultacje, współdecydowanie, projektowanie partycypacyjne oraz konkursy urbanistyczno - architektoniczne stanowią podstawowe narzędzia świadomego kształtowania tkanki urbanistycznej miasta.

OŚWIATA

Szkoła jest miejscem przyjaznym uczniom, rodzicom i nauczycielom. Placówki są w pełni dostępne - nie tylko dla uczniów mieszkających w Opolu, ale i młodzieży spoza Opolu. Połączenia komunikacyjne wybiegające poza granice miasta są dogodne, uczniowie sprawnie dojeżdżają do szkół zorganizowanym transportem zbiorowym. Szkoła jest miejscem spotkań wielokulturowych i wielopokoleniowych. Jest miejscem edukacji, rozwoju pasji i zainteresowań, edukacji wielopokoleniowej i ustawicznej. Miasto jest otwarte na współpracę z różnymi zewnętrznymi podmiotami na rzecz jakościowego rozwoju edukacji. Szkoły realizują efektywny program preorientacji zawodowej i doradztwa zawodowego. Pracodawcy włączają się w proces kształcenia, zwłaszcza zawodowego. Uczniowie kształcą się zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, a w swoich wyborach uwzględniają aktualne i przyszłe zapotrzebowanie na rynku pracy. Szkoły wyposażone są w nowoczesne pracownie w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Uczniowie uczą się i ćwiczą w komfortowych oraz bezpiecznych warunkach.

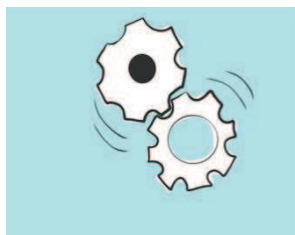

TERENY ZIELENI I OCHRONA ŚRODOWISKA

Opole jest miastem o najwyższej jakości życia w Polsce. Mieszkańcy żyją w czystym środowisku przyrodniczym, korzystają z atrakcyjnej, dostępnej przestrzeni publicznej i przyjaznego systemu transportowego. Parki, place i inne tereny są miejscami spotkań i aktywności mieszkańców, a tereny zieleni są równomiernie dostępne. Każda z dzielnic posiada dostęp do otwartych terenów zieleni. Wartością miasta są jego mieszkańcy i środowisko, w którym wszyscy żyją. Społeczeństwo jest zintegrowane. W strategii miasta ważni są mieszkańcy i współdziałanie różnych grup. Miasto jest dobrem wspólnym. Priorytetem jest zieleń i ochrona powietrza. Zieleń w Opolu jest szanowana, a jej zasoby sprawnie zarządzane. Osiedla mieszkaniowe są zagospodarowane zielenią. Społeczeństwo jest świadome ekologicznie. Przestrzeń jest przyjazna mieszkańcom – powstały nowe tereny zieleni, nowe ogrody i ścieżki rowerowe. Miasto jest pełne zieleni, mieszkańcy dbają o zieleń, a na dachach domów rosną ogrody. Jakość powietrza uległa zdecydowanej poprawie. W planach zagospodarowania są zapisy zakładające przewietrzanie miasta i systemy zieleni, w tym pasy izolacyjne. W mieście jest efektywny system retencjonowania wód opadowych. Miasto jest dostosowane do wyzwań związanych ze zmianami klimatu.

1.3. Miasto wg młodych

O tym co się będzie dziać za kilkanaście, za kilkadziesiąt lat decydować będzie dzisiejsza młodzież. Dlatego też wspólnie z jednym z dzienników przystąpiliśmy do projektu dziennikarskiego¹, w którym zapytaliśmy młodzież ze szkół średnich o to jak widzą Opole w 2030 roku. Przez prawie trzy miesiące uczniowie liceów i opolskich techników rozmawiali o mocnych i słabych stronach miasta, o jego promocji, perspektywach, a także o swojej wizji miasta idealnego. Jaka ona jest w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego?

GOSPODARKA

W 2030 r. to co napędza opolską gospodarkę to branża IT. Na rynku pracy poszukiwani są przede wszystkim specjaliści, zwłaszcza programiści, analitycy biznesu oraz osoby zarządzające projektami. Rozchwytywani są hydraulicy, ślusarze, mechatronicy i budowlańcy. W mieście wspiera się szczególnie te branże, które mają strategiczne znaczenie dla jego rozwoju. Taką branżą zdaniem młodych jest głównie sektor IT. W mieście dynamicznie rozwinęły się usługi. To co je rozwija to branża IT. Bardzo rozwinięte są już usługi dla osób starszych oraz te, które wiążą się z systemem ochrony zdrowia.

MIESZKANIA, ARCHITEKTURA, URBANISTYKA

Polityka mieszkaniowa jest narzędziem walki z depopulacją. W 2030 r. dzisiejsza młodzież ma już 30 lat i raczej znajduje się na etapie rozwijania kariery a nie gromadzenia oszczędności. Dlatego też rozwiązano problem braku tanich mieszkań. Młodzież wyobraża sobie miasto, w którym istnieje system taniego wynajmu mieszkań – system pięcio, może siedmioletni. System ten pozwala im z jednej strony na samodzielne mieszkanie, z drugiej na odłożenie pieniędzy na komercyjny kredyt. Miasto w 2030 r. widziane jest przez pryzmat rozwiniętego budownictwa społecznego. Miasto jest społecznym deweloperem. W Opolu są tanie i miejskie mieszkania. Ich lokatorzy sukcesywnie opłacając czynsz powoli stają się ich właścicielami. Czynsz jest jednak niższy niż na rynku komercyjnym. W mieście rozwinęła się niska zabudowa. Bloki nie są już czymś w czym młodzież chce mieszkać, a wieżowce – czymś w czym chcą pracować. Miasto idealne to miasto w którym niskie kamienice przeplatane są parkami lub ogrodami. Centrum miasta jest piękne. Zabytki, stare kamienice są już odnowione. Bez względu na ich formę własności.

KULTURA, ROZRYWKĄ, CZAS WOLNY

Opole w 2030 r. to szereg różnorodnych inicjatyw. Nie tylko okręty flagowe. Oferta jest zróżnicowana pod względem gatunku, treści, jak i wieku odbiorcy. Instytucje kultury (np. teatry) są otwarte na oddolne inicjatywy społeczne. Z jednej strony pełnią funkcję profesjonalnych instytucji kultury, z drugiej strony są przestrzenią i pomocą do realizacji własnych pomysłów. W mieście istnieje sprawna informacja o wydarzeniach i inicjatywach dziejących się w mieście- na przykład za pomocą aplikacji z geolokalizacją i algorytmem wybierającym wydarzenia zgodnie z zainteresowaniami i preferencjami ludzi wokół. Miasto 2030 jest „smart”, stawia na

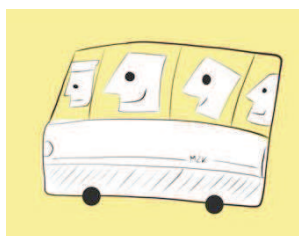
¹ Projekt „Miasto młodych” realizowany był we współpracy Urzędu Miasta Opola i lokalnej redakcji Gazety Wyborczej.

technologie, uzupełnia świat realny wirtualnym, ale stara się też zasypać luki między pokoleniami jeśli chodzi o korzystanie z technologii. Senior 2030 to ktoś kto korzysta z Internetu w podobny sposób do reszty mieszkańców. Miasto 2030 to takie miasto które przykłada też wagę do integracji na linii młodzi-starsi, bogaci-biedni oraz ludzie stąd i nie stąd. Młodzi wypoczywają na powietrzu, nie w domu. Miejsca spotkań w mieście idealnym są w każdej dzielnicy i na każdym osiedlu, są kameralne i zielone. W Opolu istnieją spore możliwości rozwoju i samorealizacji. Mieszkańcy mają w tym zakresie cały pakiet możliwości. Młodzież liczy, że wtedy kiedy będzie zakładać rodzinę to miasto pomoże w opiece nad dziećmi.

ZIELONE OPOLE

Opole jest zielone. Zielone czyli nasyczone zielenią. I nie chodzi nawet tylko o ekologię, ale przede wszystkim o wrażenie że miasto jest zielone. To element dobrostanu. W Opolu istotna jest „jakość drzew”, to żeby „nie były to ozdobne tysawe krzewy ani kwietniki, tylko wielkie zielone drzewa, trawniki i konkretne rośliny”. Chodzi też o to, żeby zieleń była równo rozłożona. W mieście idealnym nie ma wysp zieleni, ani zieleni wyłącznie na obrzeżach, nawet gdyby miało jej być w związku z tym więcej. W mieście 2030 są natomiast parki i skwery na każdym osiedlu, dzielnicy, w każdej części miasta. W parkach doceniają takie rzeczy jak hamaki, leżaki, ławki, tory do jazdy na rolkach, ściany wspinaczkowe, ścieżki rowerowe, wszelkie kameralne przestrzenie itd. Ważne też, żeby były to platformy integracji. Przestrzeń jest po prostu „fajna” i miejska bo wielofunkcyjna. W mieście w 2030 r. na budynkach są już solary, korytarze powietrzne sprawnie działają, oczyszczacze powietrza filtrują powietrze. Oprócz solarów także małe elektrownie wodne i pełne podłączenie do miejskiej sieci. Energia jest czysta.

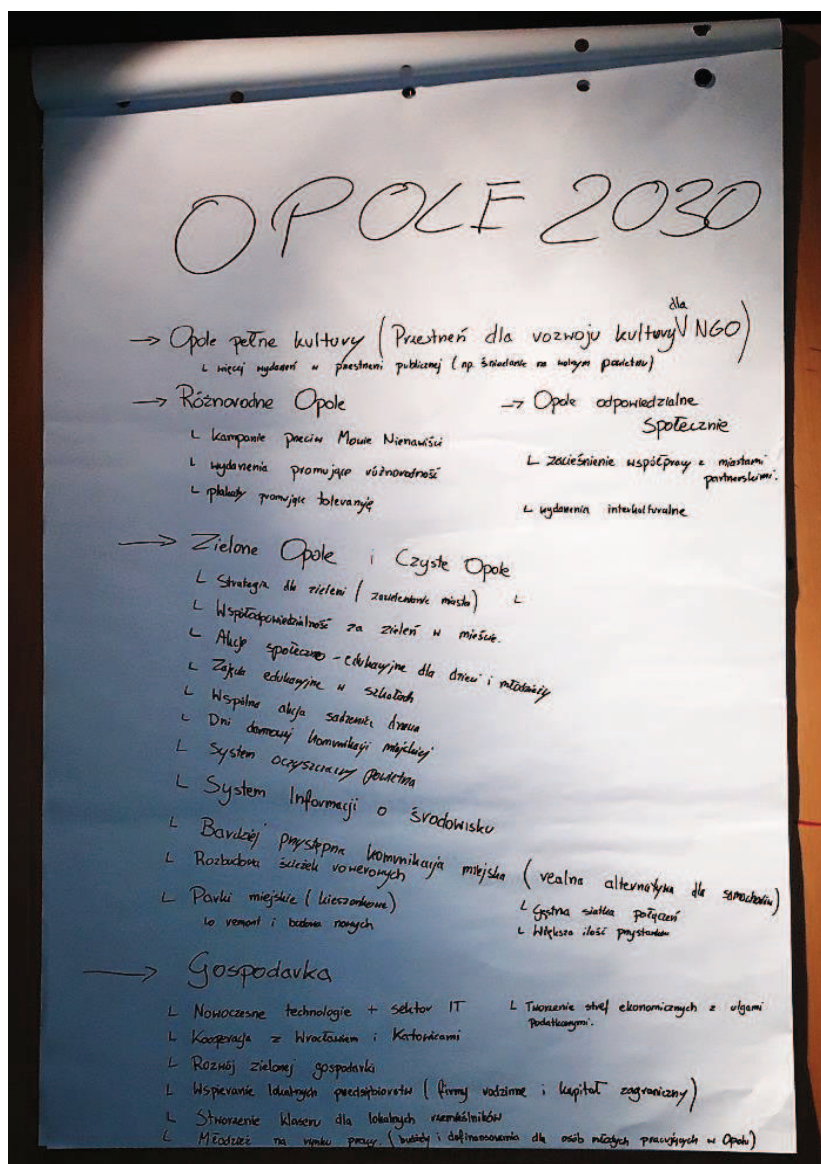
TRANSPORT

Dojazd do Opola jest bardzo dogodny, także w weekendy. Miasto jest idealnie skomunikowane z innymi miejscowościami województwa. Opole, zdaniem młodzieży, jest w 2030 r. rzecznikiem wygody osób dojeżdżających komunikacją publiczną do miasta. Rodzice spod Opola nie muszą podwozić samochodem swoich dzieci do centrum. Opole korzysta z najnowszych rozwiązań. Na każdym przystanku widoczna jest nowoczesna informacja pasażerska, a także istnieje możliwość skorzystania z biletomatów. Za bilet można zapłacić zbliżeniowo, po ulicach jeżdżą nowoczesne klimatyzowane autobusy. Można nimi dojechać w każdym kierunku – szybko i wygodnie. Pojazdy te są uprzywilejowane w ruchu. Nie muszą stać w korkach razem z innymi pojazdami. Komunikacja jest tania, ale nie darmowa. W Opolu jest szeroka i powszechnie używana sieć ścieżek rowerowych. Przy przystankach są stacje rowerowe. Jazda na rowerze jest w modzie.

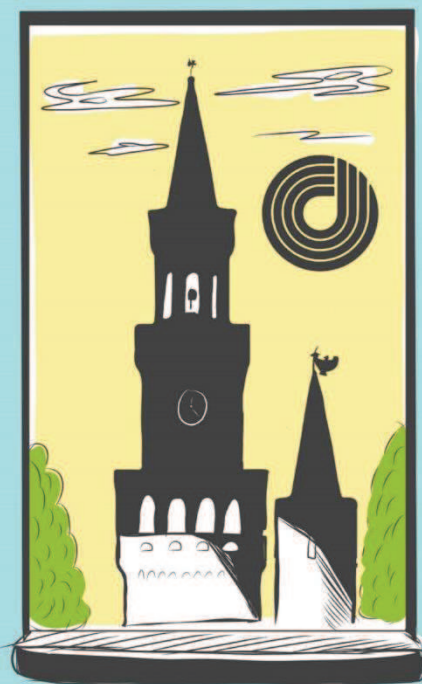
Podrozdział opracowano na podstawie wyników projektu „Miasto Młodych” realizowanego we współpracy Urzędu Miasta Opola i lokalnej redakcji Gazety Wyborczej.

O wizji miasta dyskutowaliśmy również warsztatowo z przedstawicielami **Młodzieżowej Rady Miasta w Opolu**. Młodzi Radni wskazali, że Opole w 2030 roku jest miastem pełnym kultury, miastem w którym wiele się dzieje, a przestrzeń jest wykorzystywana zarówno na imprezy masowe, jak i kameralne. Opole w 2030 roku jest również różnorodne, odpowiedzialne społecznie, pozbawione mowy nienawiści, a mieszkańcy tolerancyjni, szanujący różnorodność poglądów. Opole w 2030 r. jest jednak przede wszystkim zielone, czyste i uporządkowane. Za zieleń i porządek odpowiedzialny jest każdy z nas. Zieleń jest szeroko rozumiana. Są to drzewa, krzewy, czyste powietrze, a także to co wpływa na jego poprawę - m.in. ścieżki rowerowe, sprawna i przystępna komunikacja miejska, parki miejskie itp. Opole jest rozwinięte gospodarczo. O potencjale miasta świadczą nowoczesne technologie i wysoko rozwinięty sektor IT. Rozwinęła się zielona gospodarka. Wrocław i Katowice nie są naszymi konkurentami. To ośrodki z którymi współpracujemy na różnych polach. Miasto wspiera lokalne przedsiębiorstwa, zarówno te lokalne, rodzinne, a także te z kapitałem zagranicznym.

Elementy wizji miasta wg przedstawicieli Młodzieżowej Rady Miasta w Opolu (warsztat z Radnymi w 2019 r.)

DIAGNOZA

2. GDZIE DZIŚ JESTEŚMY?

Festiwal, piosenka, muzyka, miasto to główne w skali kraju skojarzenia z Opolem. Miasto jest ładne, przyjazne, bezpieczne, ma dobrą reputację, jest spokojne, czyste i rozwijające się – co do tego większość mieszkańców nie ma wątpliwości.

Skończyliśmy właśnie 800 lat. Zaczynaliśmy od małej osady na Ostrówku, dziś jesteśmy 128 tysięcznym miastem wojewódzkim, ośrodkiem akademickim, sercem Aglomeracji Opolskiej, jednym z trzydziestu największych miast w Polsce pod względem liczby mieszkańców. Jesteśmy położeni w południowo-zachodniej Polsce, w pasie ważnego korytarza transportowego, w sąsiedztwie autostrady A4. Od zawsze towarzyszy nam rzeka Odra. To z nią wiążą się te dobre i złe chwile.

Jesteśmy głównym miastem regionu – ośrodkiem gospodarczym, administracyjnym, kultury, zdrowia, czy edukacji. Stanowimy istotny rynek pracy, zarówno dla mieszkańców Opola, jak i całego województwa opolskiego. Skutecznie pozyskujemy inwestorów, przedsiębiorcy czują się u nas dobrze. My sami jesteśmy coraz bardziej przedsiębiorczy. Statystycznie co siedem godzin powstaje w mieście nowy podmiot gospodarczy. Rośnie produkcja, eksport, bardzo dobrze rozwija się u nas sektor nowoczesnych usług dla biznesu.

Ton miastu nadają studenci. Jesteśmy młodym, ale ambitnym ośrodkiem naukowym. Żacy, naukowcy, ich idee i pomysły trwale wpisały się

w rozwój miasta. Widać ich na ulicach, placach, w kawiarniach, na koncertach, w autobusach. W przestrzeni wyróżniają się dziesiątki budynków dydaktycznych oraz miasteczka akademickie. Wszystko to tworzy ważny i wyjątkowy charakter miasta.

Dziś jesteśmy jeszcze miastem ludzi młodych, wykształconych. Statystycznie mieszkaniec Opola ma prawie 43 lata. Perspektywy demograficzne są jednoznaczne. Będziemy coraz starsi – przybędzie osób w wieku senioralnym.

Jedyna w swoim rodzaju jest również historia miasta. Od lat jesteśmy ważnym ośrodkiem decyzyjnym. Dawniej byliśmy stolicą księstwa opolsko-raciborskiego, w XIX wieku podniesiono nas do rangi stolicy rejencji, a od prawie 70 lat jesteśmy stolicą województwa opolskiego. To właśnie w Opolu zapadały i zapadają najważniejsze dla regionu decyzje. Nie ma wątpliwości, że atuty te podniosły nasze znaczenie w hierarchii sieci osadniczej.

Ważne jest dla nas Opole, ale i województwo opolskie. **Czujemy się współodpowiedzialni za jego przyszłość i rozwój. Angażujemy się w sprawy istotne dla nas wszystkich. Dla dobra mieszkańców Opola i całego regionu. Dlatego też podejmujemy ważne i odważne decyzje. Dzięki temu jesteśmy coraz bardziej konkurencyjni. Wszyscy wspólnie pracowaliśmy na to latami.**

JAK DO TEGO DOSZLIŚMY?

1950 Zostajemy stolicą województwa opolskiego

W Opolu mieszka już 38 tys. mieszkańców. Rozpoczynamy marsz do przodu

1963 Zostajemy stolicą polskiej piosenki

W opolskim amfiteatrze po raz pierwszy odbywa się Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej

1997 Powódź tysiąclecia

Opole doświadcza największej powodzi od stuleci

2017 Powiększamy się

Opole zmienia swoje granice. Do Opola włączono dwanaście sołectw lub ich części z czterech sąsiednich gmin

1954 Początek akademickiego Opola

Zostajemy podniesieni do rangi miasta akademickiego. Kilkuset studentów rozpoczyna naukę w Wyższej Szkole Pedagogicznej

1974 Miasto przekracza próg stu tys. mieszkańców

W wyniku zmiany granic oraz korzystnej sytuacji demograficznej Opole przekracza próg 100 tys. mieszkańców

2004 Stajemy się częścią Unii Europejskiej

Polska staje się członkiem Unii Europejskiej. Wspólny rynek, swobodny przepływ osób, fundusze europejskie zmieniają naszą rzeczywistość

2019 Przyjmujemy nową strategię rozwoju miasta

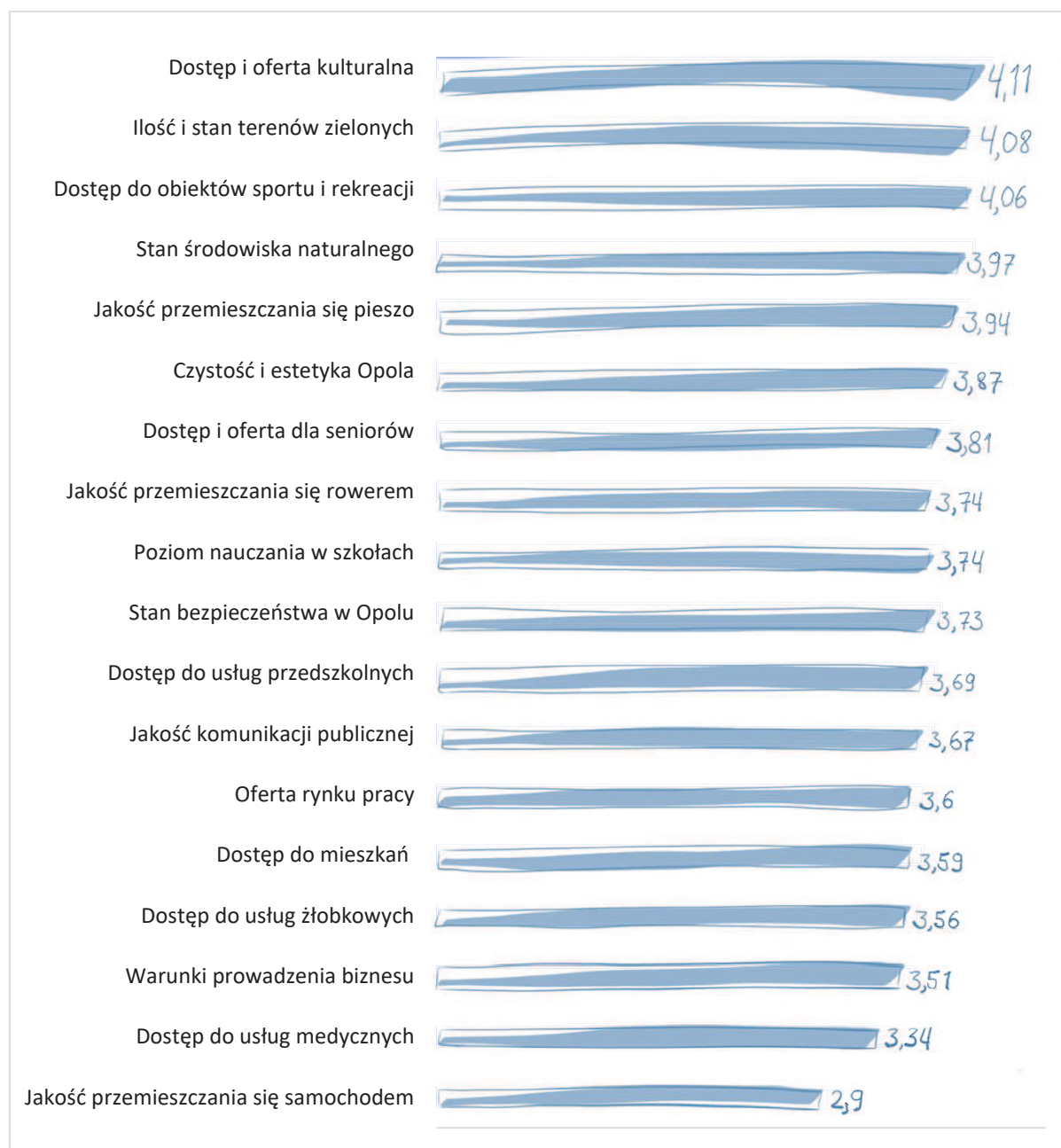
Rada Miasta Opola uchwała nowy dokument strategiczny

2.1. Jak miasto widzą mieszkańcy?

Zapytaliśmy mieszkańców Opola jak widzą miasto przez pryzmat poszczególnych warunków życia. Z badań przeprowadzonych przez Uniwersytet Opolski wynika, że średnio najwyżej oceniamy dostęp i ofertę kulturalną w mieście. Pozytywnie oceniamy również ilość i stan terenów zielonych oraz dostęp do obiektów sportu i rekreacji. Z kolei najniższe średnie oceny wiązały się z oceną dostępności do usług medycznych oraz jakością przemieszczania się samochodem po mieście.

Ocena warunków życia w Opolu przez mieszkańców

Uwagi: anketowani oceniając warunki posługiwali się skalą od 1 (bardzo źle) przez 3 (ani dobrze, ani źle) do 5 (bardzo dobrze), w zestawieniu nie uwzględniono osób, które nie miały stanowiska w danej sprawie

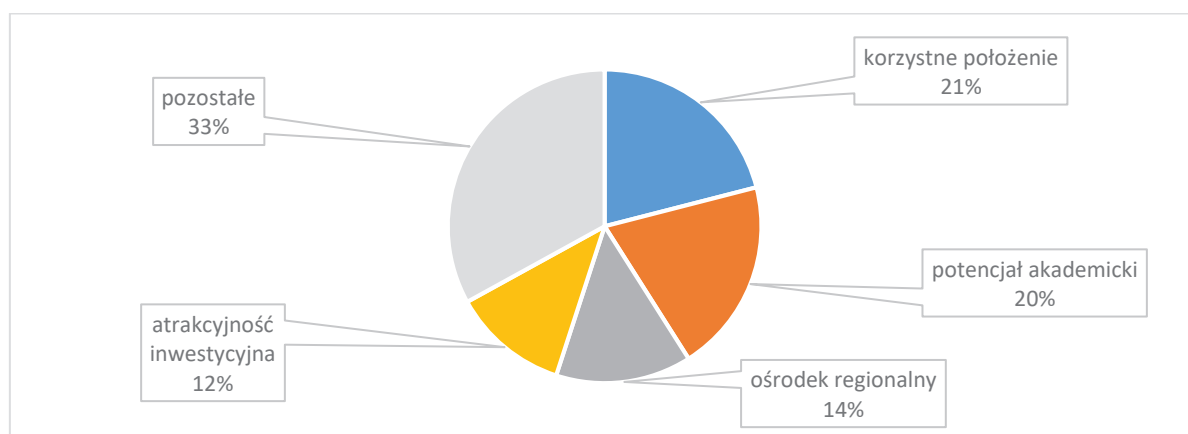
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań Uniwersytetu Opolskiego (2018 r.)

2.2. Jak miasto jest postrzegane przez najbliższe otoczenie?

Większość z nas twierdzi, że Opole jest niepowtarzalne, ma swój charakter, klimat. A jak patrzą na nas sąsiedzi – przedstawiciele innych samorządów z terenu województwa opolskiego? Korzystne położenie, potencjał akademicki, ośrodek regionalny oraz atrakcyjność inwestycyjna to nasze największe potencjały. Tak wskazują wyniki niezależnych badań. Walory te mogą stanowić podstawę rozwoju w najbliższej przyszłości. Potencjał gospodarczy, turystyczno-kulturowy, infrastrukturalny oraz kapitał społeczny to nieco mniejsze atuty.

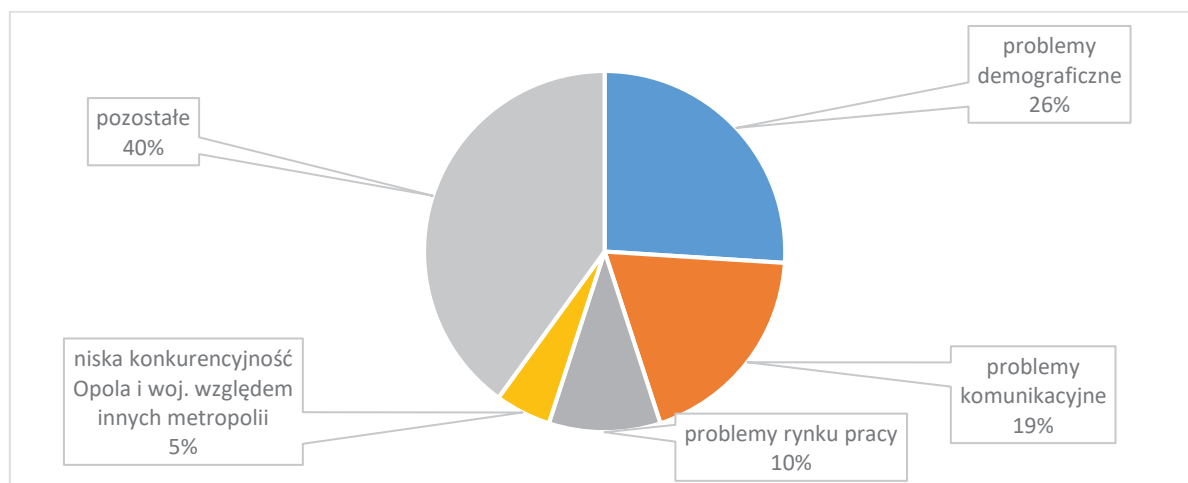
Problemy demograficzne zgodnie wskazywane były przez przedstawicieli samorządów jako to co może stanowić istotną barierę rozwojową – dziś i w przyszłości. Problemy komunikacyjne (korki, czas przejazdu itp.) oraz problemy rynku pracy to dwie kolejne bariery. W zdecydowanie mniejszym stopniu wskazywano na niską konkurencyjność Opola i województwa względem innych metropolii, problemy związane z powiększeniem Opola i współpracą z otoczeniem.

Potencjały rozwojowe Opola wg przedstawicieli gmin województwa opolskiego
(odsetek respondentów wskazujących poszczególne obszary):

Źródło: „Bieguny wzrostu województwa opolskiego”, Instytut Rozwoju Miast, Geoprofit, Kraków-Warszawa, 2016.

Bariery rozwojowe Opola wg przedstawicieli gmin województwa opolskiego
(odsetek respondentów wskazujących poszczególne obszary):

Źródło: „Bieguny wzrostu województwa opolskiego”, Instytut Rozwoju Miast, Geoprofit, Kraków-Warszawa, 2016.

2.3. Jak miasto widzą w Polsce?

Większość mieszkańców kraju kojarzy nas z festiwalem piosenki polskiej. Piosenka, muzyka oraz jej historia to największe wyróżniki naszego miasta. Nie ma co do tego wątpliwości.

Dwóch na trzech mieszkańców Polski słysząc „Opole” ma skojarzenia festiwalowe. Niewiele miast w kraju ma tak wyraźnie ukształtowany profil.

Z czym się kojarzy w Polsce słowo „Opole”?

(odsetek respondentów wskazujących poszczególne odpowiedzi, max 2 odpowiedzi):

Źródło: Badanie AGERON Polska, październik 2016, n=1024.

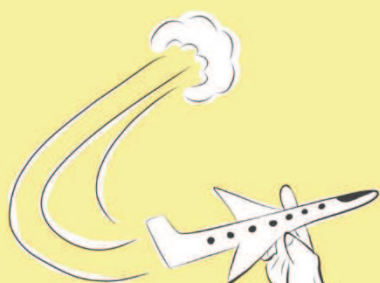
2.4. Analiza strategiczna SWOT

- Miasto wojewódzkie
- Ośrodek akademicki
- Największy ośrodek edukacyjny na terenie województwa opolskiego
- Największy rynek pracy w promieniu kilkudziesięciu kilometrów
- Biznesowe centrum województwa opolskiego
- Tradycja i historia polskiej piosenki
- Rozwój przestrzenny miasta
- Zaangażowanie miasta w sprawy ważne dla całego województwa opolskiego
- Atrakcyjność krajobrazowa i przyrodnicza

- Czas przejazdu pomiędzy prawo, a lewo-brzeżną częścią miasta
- Niewystarczający do potrzeb standard części dróg, chodników oraz ścieżek rowerowych
- Zanieczyszczenie powietrza głównie ze źródeł powierzchniowych (niska emisja)

CELE

3. JAKIE MAMY CELE?

Nasze cele nawiązują wprost do naszej wizji. Mamy trzy cele strategiczne. O naszym sukcesie zdecyduje czternaście czynników, to pola działania. W ramach nich angażować się będziemy w kilkadziesiąt najważniejszych strategicznych kwestii. Nie wszystkie są zależne od nas, ale są dla nas bardzo ważne. Kwestie obejmują te wdrażane bezpośrednio lub pośrednio przez Samorząd Miasta (ich jest najwięcej) oraz monitorowane – niezależne od Samorządu Miasta, a ujęte w dokumencie. Szczegółowo odnieśliśmy się do nich w dalszej części dokumentu.

Po pierwsze chcemy być miastem konkurencyjnym w skali krajowej. Miastem mogącym zarówno konkurować, jak i współpracować z bliższym i dalszym otoczeniem. Nie będziemy metropolią, ale będziemy rozwijać nasze funkcje metropolitalne – mieszkańcy oczekują udogodnień, które można spotkać w większych miastach. **Będziemy dążyli do tego, aby być miastem znaczącym w przestrzeni krajowej.** O naszej konkurencyjności w przyszłości decydować będą przede wszystkim potencjał wiedzy – to kim jesteśmy, jakie reprezentujemy wartości, umiejętności, jakie tworzymy podstawy do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Na naszą pozycję wpłynie także umiejętność intensywnej komunikacji i współpracy z otoczeniem. Sieci powiązań i współpracy będą odgrywać coraz większe znaczenie. Miasto konkurencyjne to również miasto nowoczesnej gospodarki, nowoczesnych rozwiązań oraz efekt posiadania rzadko powtarzalnych atutów. Takie walory mamy. Aby być konkurencyjnym musimy dbać o to co nas wyróżnia z tłumu innych miast i gmin.

Po drugie chcemy być **miastem zielonym. Miastem atrakcyjnej przestrzeni, przygotowanym na zmiany klimatu.** Cel ten realizować będziemy poprzez zagospodarowanie przestrzeni w kierunku zieleni, ochronę terenów zieleni, ochronę powietrza, urządzenie atrakcyjnych przestrzeni przyrodniczo-rekreacyjnych, efektywne gospodarowanie wodami opadowymi, sprawny system gospodarki odpadami i rozwój przyjaznych środowisku form mobilności miejskiej. Będziemy dążyli do tego, aby miasto było coraz bardziej zielone, a my sami przygotowani na zachodzące zmiany klimatu.

Po trzecie chcemy być **miastem obywatelskim**, miastem w którym głos mieszkańców jest bardzo ważny, miastem które troszczy się o tych, którzy wymagają wsparcia i pomocy. Chcemy być miastem, które odważnie patrzy w przyszłość, ale potrafi docenić to i tych, którzy na jego sukces wspólnie pracowali latami.

Strategia, jak każdy tego typu dokument ma właścicieli. Dlatego też za jej wdrażanie odpowiedzialne będą poszczególne wydziały i biura Urzędu Miasta Opola, jednostki organizacyjne oraz partnerzy społeczni, którzy zadeklarują taką wolę. Dużo jednak zależy od nas samych, mieszkańców.

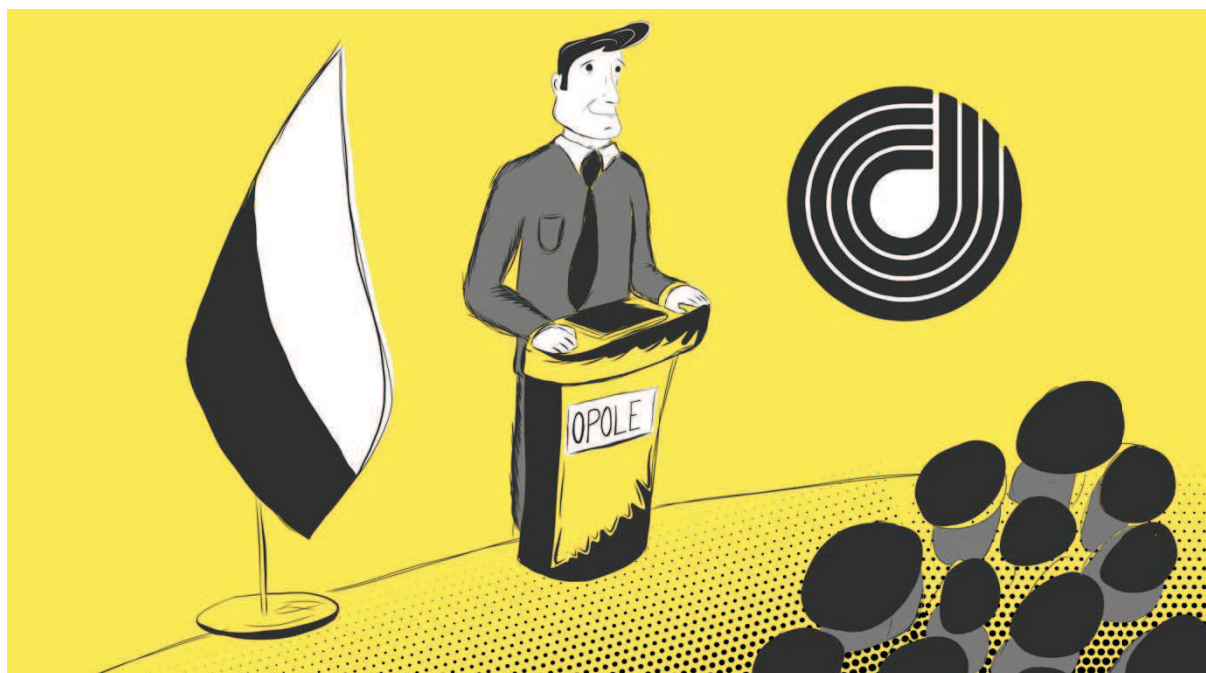
Naszą Strategię finansować będziemy ze środków Miasta, przy czym założyliśmy możliwość współfinansowania działań z innych środków (np. z funduszy europejskich, funduszy krajowych). W przypadku zadań monitorowanych ich finansowanie należy do inwestora. Istotnym czynnikiem naszego sukcesu mogą być jednak fundusze europejskie. Ich rola jest bardzo ważna.

Tab. 1. Strategia działania do 2030 r.

Cele strategiczne	Czynniki sukcesu	Możliwa przestrzeń zaangażowania
1. Miasto znaczące w przestrzeni krajowej	1.1. Ośrodek decyzyjny	Współpraca w ramach miejskiego obszaru funkcjonalnego
		Zaangażowanie w sprawy i przedsięwzięcia ważne dla całego regionu
		Lokalizacja instytucji i innych podmiotów o znaczeniu regionalnym i krajowym
		Współpraca międzynarodowa
	1.2. Ośrodek edukacji i nauki	Partnerska współpraca z uczelniami i społecznością akademicką
		Wszechstronna opieka nad uczniem i nauczycielem
		Kształcenie w odpowiedzi na bieżące i przyszłe oczekiwania rynku pracy
		Kompetencje kluczowe uczniów
		Baza dydaktyczna w miejskich placówkach oświatowych
	1.3. Twórcza energia i nowoczesne rozwiązania	Rozwój Parku Naukowo-Technologicznego
		Przyciąganie i stawianie na jednostki badawczo-rozwojowe
		Stawianie na nowoczesne rozwiązania ułatwiające życie mieszkańcom
		Wykorzystywanie przestrzeni cyfrowej w komunikacji z mieszkańcami
		Aktywny i sprawny Samorząd
	1.4. Centrum biznesu i IT	Utrzymanie i przyciąganie nowych inwestorów
		Rozwój sektora nowoczesnych usług dla biznesu i IT
		Organizacja wydarzeń biznesowych i okołobiznesowych
		Rozwój budownictwa mieszkaniowego
		Ułatwianie godzenia życia rodzinnego i zawodowego
	1.5. Miasto dostępne	Budowa pełnej obwodnicy południowej oraz trasy komunikacyjnej wzdłuż mostu kolejowego nad Odrą
		Budowa dodatkowego węzła autostradowego na południe od miasta
		Modernizacja szlaków kolejowych łączących główne miasta regionu z Opolem
		Wykorzystanie Odrzańskiej Drogi Wodnej
	1.6. Marka miasta	Budowa wizerunku Opola jako liczącego się w Polsce miasta kultury
		Tworzenie i wspieranie rozwoju markowych produktów turystycznych
		Budowa marki miasta poprzez sport
		Organizacja przedsięwzięć promujących miasto
2. Miasto zielone i przyjazne ludziom przestrzeni	2.1. Zielona mobilność i inteligentne rozwiązania	Rozwój niskoemisyjnego i zeroemisyjnego transportu publicznego
		Integracja rozwiązań w ramach transportu publicznego
		Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i innych przyjaznych środowisku form mobilności w otoczeniu Opola
		Bezpieczeństwo pieszych
		Tworzenie warunków dla rozwoju transportu rowerowego
		Inteligentny System Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym
	2.2. Kapitał naturalny	Kształtowanie prawidłowych postaw z zakresu ochrony środowiska
		Ochrona obszarów i obiektów o cennych walorach przyrodniczych
		Zagospodarowywanie przestrzeni w kierunku zieleni, rozwój zielonej infrastruktury, szczególnie na obszarach zwartej zabudowy
		Ochrona fauny
		Udoskonalanie systemu gospodarki odpadami
	2.3. Adaptacja do zmian klimatu i jakość powietrza	Podejmowanie decyzji strategicznych i inwestycyjnych uwzględniających potencjalne zagrożenia wynikające ze zmian klimatu i budujących odporność miasta
		Stworzenie systemu retencjonowania wód opadowych i roztopowych

Cele strategiczne	Czynniki sukcesu	Możliwa przestrzeń zaangażowania
	2.4. Przestrzeń przyjazna mieszkańcom	Działania na rzecz ograniczania niskiej emisji, w tym wspieranie zmiany systemów grzewczych na proekologiczne
		Poprawa klimatu akustycznego miasta
		Odtworzenie i rozwijanie funkcji centrotwórczych Śródmieścia i ul. Krakowskiej
		Tworzenie dobrze urządzonych i dostępnych przestrzeni publicznych, w tym ożywianie niezabudowanych przestrzeni publicznych
		Rewitalizacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych oraz tych, które utraciły dotychczasową funkcję
		Ochrona i zarządzanie dziedzictwem kulturowym
		Poprawa warunków uprawiania sportu i rekreacji
3. Miasto obywatelskie	3.1. Miasto zaangażowane społecznie	Wspieranie i promocja działań Rad Dzielnic
		Rozwój budżetowych i pozabudżetowych form angażowania mieszkańców w życie miasta
		Rozwój przestrzeni dla działalności, współpracy i rozwoju organizacji pozarządowych
		Wzmacnianie organizacji pozarządowych jako realizatorów zadań publicznych
		Rozwój wolontariatu
	3.2. Miasto odpowiedzialne społecznie	Promocja wartości rodziny
		Działania na rzecz pozostania w środowisku lokalnym osób niesamodzielnych
		Rozwój usług umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym prowadzenie samodzielnego życia
		Aktywizacja zawodowa osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy
		Rewitalizacja społeczna środowisk dysfunkcyjnych
		Rozwój pieczy zastępczej
		Rozwój usług specjalistycznych dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami
		Rozwój sieci środowiskowych ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży
		Dbanie o pamięć historyczną
		Wypracowanie miejskiej polityki dla nowych grup mieszkańców
	3.3. Bieżące potrzeby Wspólnoty	Rozwój infrastruktury drogowej, w tym dróg rowerowych
		Dbanie o porządek i bezpieczeństwo
		Inwestowanie w energooszczędne oświetlenie uliczne
		Tworzenie miejsc odpoczynku i aktywnego wypoczynku
	3.4. Miasto przyjazne dorastaniu i aktywnemu starzeniu się	Projektowanie przestrzeni oraz tworzenie produktów i usług uwzględniających potrzeby zróżnicowanych wiekowo grup mieszkańców
		Tworzenie możliwości udziału osób młodszych i starszych w dyskusji o ich realnej sytuacji i potrzebach
		Aktywizacja i integracja środowiska senioralnego – wewnątrz i międzypokoleniowa
		Zwiększenie dostępności osób starszych do systemu opieki zdrowotnej, rehabilitacji i profilaktyki
		Wzrost jakości i dostępności usług medycznych dla mieszkańców miasta oraz rozwój usług z zakresu zapobiegania chorobom cywilizacyjnym
		Przełamywanie stereotypowego postrzegania osób starszych i wzmocnienie pozytywnego wizerunku seniorów

3.1. Miasto znaczące w przestrzeni krajowej

3.1.1. Ośrodek decyzyjny

W Polsce jest prawie dwa i pół tysiąca gmin i prawie tysiąc miast. Tylko osiemnaście z nich może powiedzieć o sobie „jesteśmy miastem wojewódzkim”. To istotne wyróżnienie i nasz szczególny atut. Musimy o niego dbać. Być ugruntowanym regionalnym centrum decyzyjno-zarządzającym w wymiarze krajowym – do tego powinniśmy dążyć. Jesteśmy stolicą województwa, istotnym regionalnym ośrodkiem decyzyjnym. Ważne decyzje powinny zapadać jak najbliżej nas. Dziś i w przyszłości.

Już dziś odgrywamy ważną rolę w systemie różnego rodzaju powiązań – społecznych, gospodarczych, informacyjnych, organizacyjnych, czy komunikacyjnych. Ważne jest dla nas zarówno bliskie, jak i dalsze sąsiedztwo. Od kilku lat jesteśmy częścią Aglomeracji Opolskiej, od kilkunastu lat Unii Europejskiej. To dla nas ważne. Rozwija się eksport, dóbr niskiego, ale i wyższego rzędu. Przedsiębiorstwa z Opola każdego dnia eksportują produkty za kilka milionów złotych, większość w ramach wymiany wewnątrzwspólnotowej. Aktualnie coraz większego znaczenia nabierają czynniki i związki funkcjonalne – sprawność połączeń z otoczeniem, transfer i wymiana wiedzy, czy wspólna realizacja przedsięwzięć. Potrzeby w tym zakresie nadal są duże.

Dlatego też nasze działania będą koncentrować się wokół:

- **współpracy w ramach miejskiego obszaru funkcjonalnego.** Jesteśmy i będziemy członkiem Aglomeracji Opolskiej. Jesteśmy i zamierzamy być nadal jej liderem. Potencjał finansowy, gospodarczy, administracyjny oraz dotychczasowe doświadczenie zapewnią nam przewodnictwo w Aglomeracji - z poszanowaniem zasad współpracy i partnerstwa. Mamy wspólne problemy, ale i wspólne cele. Wspólna realizacja przedsięwzięć oraz projektów społecznych i inwestycyjnych będzie dla nas ważna, bez względu na ich skalę;

- **angażowania się w sprawy i przedsięwzięcia ważne dla całego regionu.** Wydział lekarski na Uniwersytecie Opolskim, zabezpieczenie przeciwpowodziowe dużej części województwa – polder Żelazna, to tylko część naszych, wspólnych, realizowanych już działań;
- potrzeby **lokalizacji instytucji i innych podmiotów o znaczeniu regionalnym i krajowym.** Wybór Opola na miejsce lokalizacji zarządów przedsiębiorstw oraz instytucji administracji publicznej poziomu krajowego, ponadregionalnego i regionalnego odegrać może ważną rolę nie tylko w sensie prestiżowym, ale przede wszystkim społecznym i gospodarczym;
- **rozwoju powiązań w ramach współpracy międzynarodowej,** zarówno gospodarczej, jak i społecznej. Istotne będzie dla nas inicjowanie kontaktów naukowo-badawczych, gospodarczych oraz partnerska współpraca szkół. Już dziś mamy w tym pewne sukcesy. Inicjowanie, rozwój i organizacja form współpracy zagranicznej, w tym przede wszystkim z miastami partnerskimi Opola oraz z udziałem możliwie jak najszerzych grup mieszkańców to równie ważne obszary naszego zainteresowania. Kultura, sztuka, edukacja, biznes, sport to tylko wybrane elementy możliwej współpracy. Ważnym elementem promocji firm i przedsiębiorstw będą również misje gospodarcze.

3.1.2. Ośrodek edukacji i nauki

Dziś jesteśmy ważnym centrum edukacji. Ponad dwadzieścia tysięcy dzieci i młodzieży szkolnej, blisko trzy tysiące nauczycieli, setka obiektów dydaktycznych, a do tego dziesiątki ważnych wydarzeń w życiu każdej z placówek oświatowych, każdego dnia. W szkołach odkrywa się nowe talenty, nauczyciele przekazują wiedzę i doświadczenie, to tu kształtują się przyszłe pokolenia. Dlatego też edukacja publiczna stanowić będzie jeden z priorytetów w polityce rozwoju miasta.

Zorganizowany system oświaty to nie jest nasz jedyny atut. W Polsce zaledwie kilkanaście miast może o sobie powiedzieć „jesteśmy miastem akademickim”. Opole jest jednym z nich. Już od ponad sześćdziesięciu lat. Zaczynaliśmy w latach pięćdziesiątych - kilkuset studentów, kilka zaadaptowanych budynków dydaktycznych, brak większych tradycji. To już przeszłość. Dziś Opole to miasto akademickie w pełnym słowa znaczeniu. Wolą samorządu Miasta Opola jest trwałe i efektywne wspieranie rozwoju wszystkich opolskich uczelni wyższych jako bardzo ważnej sfery życia Miasta.

Co chcemy zrobić?

- W okresie realizacji Strategii będziemy **partnersko współpracować z uczelniami i społecznością akademicką.** Partnerska współpraca Miasta z uczelniami i społecznością akademicką będzie dla nas bardzo ważna i obejmować może różne obszary. Współpraca ta przykładowo dotyczyć może udostępniania infrastruktury miejskiej dla zaspokojenia potrzeb środowiska akademickiego na możliwie najlepszych warunkach, zapewnienia dobrej obsługi komunikacyjnej obiektów uczelni, koordynacji działań w obszarach kompetencji Miasta służących rozwojowi uczelni, promocji opolskiego ośrodka naukowego w kraju i za granicą, osiągania wspólnych celów w realizacji programów edukacyjnych i wychowawczych w miejskich jednostkach oświatowych, a także promowania szczególnie uzdolnionej młodzieży. W ramach procesu budowy Strategii wskazano także na potrzebę większej współpracy szkół średnich z opolskim ośrodkiem akademickim, w tym na zwiększenie dostępności do części laboratoryjnej. Akademickie Opole powinno stawiać nie tylko na twardą infrastrukturę, ale coraz częściej także na czynniki miękkie, transfer wiedzy oraz rozwój kadr.

- Stawiać będziemy na **wszechstronną opiekę nad uczniem i nauczycielem**. Coraz więcej dzieci już dziś wymaga profesjonalnego, indywidualnego wsparcia, nie tylko ze względu na różnego rodzaju niepełnosprawności, deficyty, czy zaburzenia. Zdecydowanego wsparcia wymagać będzie również proces odkrywania i rozwoju najmłodszych talentów. Dążyć będziemy do tego, aby szkoły były nie tylko centrum edukacji, ale również miejscem rozwoju pasji i zainteresowań, miejscem spotkań wielokulturowych i wielopokoleniowych. Stworzymy dzieciom także najlepsze z możliwych warunki do tego aby ciekawie poznawały świat. Stawiamy na nowoczesne Centrum Nauki i Technologii.
- Dążyć będziemy do tego, aby **kształcenie w naszych szkołach odpowiadało na bieżące i przyszłe oczekiwania rynku pracy**. Rynek ten jest dynamiczny, ale popyt na zdolnych, wykwalifikowanych, wyposażonych w kompetencje społeczne pracowników jest i będzie duży. Stawiamy na połączenie kształcenia z potrzebami rynku pracy, tam gdzie to możliwe na dualny system kształcenia zawodowego, angażujący biznes w proces kształcenia. Szkoły realizować będą efektywny program preorientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w ramach tzw. edukacji przedzawodowej. Dążyć będziemy do tego, aby system promocji i informacji o bieżącej ofercie programowej i edukacyjnej był powszechnie dostępny i atrakcyjny.
- Do 2030 roku będziemy silnie wspierać **rozwój kompetencji kluczowych uczniów**. Kompetencje matematyczne, naukowo-techniczne, informatyczne, językowe, czy duch przedsiębiorczości - to zaledwie część z nich. Nasze szkoły odpowiednio przygotowują młodzież do dorosłego życia, kariery zawodowej, do życia w społeczeństwie. Nieprzecenioną rolę odegrają w tym nauczyciele. Miasto będzie wspierać rozwój uczniów i nauczycieli. **Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w rozwijaniu kompetencji społecznych uczniów** w procesie edukacyjnym jest równie ważne. Miasto współpracować będzie z różnymi zewnętrznymi podmiotami na rzecz podnoszenia jakości edukacji.
- Ważne jest, aby nasi uczniowie mieli radosne, ale i bezpieczne dzieciństwo. Komfort nauczania będzie dla nas szczególnie istotny. Do 2030 roku **będziemy systematycznie rozwijać i unowocześniać bazę dydaktyczną w miejskich placówkach oświatowych** – szkołach i centrach kształcenia. Będziemy dążyć do tego, aby szkoły były wyposażone w nowoczesne pracownie w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Stworzymy nowe możliwości uprawiania dyscyplin sportowych w bezpiecznych warunkach. Ustalenie standardów technicznych (baza) i technologicznych (wyposażenie) dla wszystkich placówek oraz ich planowa realizacja będą bardzo ważne. Będziemy rozwiązywać problemy niskiej efektywności energetycznej obiektów oświatowych. Pomoże nam w tym przede wszystkim termomodernizacja obiektów oświatowych oraz stosowanie nowych energooszczędnych rozwiązań. Opole jest ośrodkiem edukacji, zaprasza do siebie także uczniów z całego regionu. W tym kontekście wyzwaniem dla miasta jest także zapewnienie uczniom pobierającym naukę poza miejscem stałego zamieszkania odpowiedniej opieki, w odpowiednich warunkach.

3.1.3. Twórcza energia i nowoczesne rozwiązania

Mieszkańcy, przedsiębiorcy oczekują, aby Opole było miastem nowoczesnych technologii, miastem inteligentnym, miastem „smart”. Opolanie oczekują miasta ultranowoczesnego. Mamy odpowiedni potencjał, by o tym realnie myśleć. W ultranowoczesności miasta kluczowa jest nowoczesna wiedza, nauka i technologia. Coraz większą rolę odgrywać będą miejsca pracy o wysokiej jakości. Ich tworzenie będzie niezwykle istotne.

Twórcza energia będzie motorem napędowym miasta w najbliższych kilkunastu latach. Mamy w Opolu fantastycznych ludzi z głowami pełnymi pomysłów. Będziemy ich wspierać.

Co jest dla nas ważne?

- Kilka lat temu stworzyliśmy nowoczesny Park Naukowo-Technologiczny, doskonałe miejsce do współpracy nauki z biznesem oraz do tworzenia i wdrażania innowacji. **Stawiamy na jego rozwój**, na nowoczesne technologie, a przede wszystkim na rozwój gospodarki opartej na wiedzy. Mamy do tego solidne podstawy. Rozpoczęliśmy od budowy inkubatora przedsiębiorczości i obiektu laboratoryjno – doświadczalnego, dziś tworzymy Centrum Wysokich Technologii IT i Projektowania Inżynierskiego. Rozwój gospodarki opartej na wiedzy i mądrości będzie dla nas bardzo ważny.
- **Będziemy stawiać na i przyciągać do miasta jednostki badawczo-rozwojowe.** Mamy w tym obszarze świetne warunki – wykwalifikowaną kadrę oraz uczelnie gotowe do współpracy. Nowoczesne technologie powinny być nie tylko importowane, ale i wytwarzane w Opolu.
- **Będziemy stawiać na nowoczesne rozwiązania ułatwiające życie mieszkańcom.** Zarządzanie energią, zarządzanie transportem, to tylko wybrane obszary naszego zainteresowania.
- Będziemy efektywnie wykorzystywać nasze zasoby na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego. Wiele zależy od nas samych. **Będziemy aktywnym, sprawnym i nowoczesnym Samorządem.** Aktywne zarządzanie zasobem nieruchomości komunalnych, opracowywanie prorozwojowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na przedsięwzięcia o strategicznym znaczeniu dla rozwoju miasta to ważne determinanty naszego rozwoju. Będziemy dążyli do tego, aby Miasto było nowoczesne w obszarze administracji. Otwarte dane publiczne, współdzielenie usług i danych, digitalizacja usług, sprawne zarządzanie obiegiem masowej i priorytetowej korespondencji, płatności elektroniczne, inteligentne systemy transportowe i inteligentny monitoring to tylko wybrane obszary naszego zainteresowania.
- **Będziemy rozwijać i wykorzystywać przestrzeń cyfrową w komunikacji z mieszkańcami.** Dedykowane bazy danych – przestrzennych, społecznych, gospodarczych, a także dedykowana miejska aplikacja to tylko wybrane elementy. Stawiamy na dalszy rozwój e-usług.

3.1.4. Centrum biznesu i IT

Jesteśmy biznesowym centrum województwa opolskiego. Zaliczamy się do pierwszej piątki najlepszych miast do prowadzenia biznesu w Polsce według Banku Światowego. Stanowimy największy rynek pracy w promieniu kilkudziesięciu kilometrów. Zarówno dla mieszkańców miasta, jego obszaru funkcjonalnego, a w rezultacie całego województwa. To tutaj skupiają się nowoczesne i innowacyjne przedsiębiorstwa, liczne inwestycje, a także prężnie rozwija się sektor usług.

W ostatnich latach wiele nam się udało. Dzięki przedsiębiorcom i zaangażowaniu wielu osób powstało kilka tysięcy nowych miejsc pracy, firmy zainwestowały setki milionów – w sprzęt, maszyny, budynki, nowe technologie, a także w samych pracowników. Dziś bezrobocie w samym mieście jest niskie, w najbliższym otoczeniu nieco wyższe. Ostatnie lata znacząco zmieniły naszą pozycję.

Przed nami kolejne cele. Oto one:

- **Utrzymać i przyciągnąć nowych inwestorów.** Dziś jesteśmy już więksi. Znacząco wzrosły nasze szanse na lokalizację w mieście przedsięwzięć inwestycyjnych typu greenfield. Jeszcze do niedawna dysponowaliśmy terenami inwestycyjnymi rozdrobnionymi, o niewielkiej powierzchni. Dziś jednym z naszych największych atutów jest teren inwestycyjny w Opolu – Wrzosek. Zagospodarowanie tego obszaru oraz pozostałych terenów inwestycyjnych w mieście jest dla nas szczególnym wyzwaniem. Komplementarnie do niego stawiać będziemy na przebudowę oraz budowę dróg do terenów inwestycyjnych. Ich skomunikowanie jest niezmiernie istotne. Stawiać będziemy także na wsparcie rodzimej przedsiębiorczości. Bardzo ważne będzie również powstanie nowych powierzchni biurowych.
- Świetnie rozwija się u nas przemysł: spożywczy, maszynowy, motoryzacyjny, czy energetyczny. Jednak większość z nas pracuje w usługach. W ostatnim czasie szczególnie rozwinął się **sektor nowoczesnych usług dla biznesu i IT**. Wykwalifikowana kadra znająca języki, zdrowa konkurencja między centrami usług w mieście, a także warunki sprzyjające rozwojowi organicznemu centrów usług sprawiają, że będziemy stawiać na rozwój tych sektorów.
- Będziemy wzmocniać te funkcje, które mają dla nas szczególne znaczenie – regionalne i ponadregionalne. Jesteśmy regionalnym centrum biznesu. Ważny jest dla nas jego dalszy rozwój. **Stawiamy na organizację wydarzeń biznesowych i okołobiznesowych**, w tym m.in. na organizację w mieście wydarzeń wystawienniczych, targowych, a przede wszystkim na szeroką współpracę z biznesem.
- **Stawiamy na rozwój budownictwa mieszkaniowego** – prywatnego i komunalnego. Rynek mieszkaniowy rozwija się w Opolu niesamowicie szybko. Popyt na mieszkania jest niezwykle duży. Dlatego poprzez miejską spółkę oraz aktywne zarządzanie nieruchomościami będziemy wspierać rozwój tego sektora.
- Praca czy rodzina? Rodzina czy praca? Wielu z nas miało lub ma te dylematy. Będziemy się starali to pogodzić. Stawiamy na harmonię pomiędzy życiem rodzinnym i zawodowym. Rodzina jest dla nas bardzo ważna. Dlatego też rozwój opieki żłobkowo-przedszkolnej będzie dla nas niezwykle istotny. Miasto będzie przyjazne rodzicom. Będziemy się starali **ułatwiać godzenie życia rodzinnego i zawodowego**.

3.1.5. Miasto dostępne

Dostępność miast w różnych skalach przestrzennych odgrywa coraz większe znaczenie. Nasze oczekiwania są proste – dotrzeć do celu jak najszybciej, bezpiecznie i w odpowiednich warunkach. Wciąż jest wiele do zrobienia w tym obszarze.

Dlatego też:

- Stawiamy na naszą dostępność – na rozwój powiązań drogowych. Bardzo ważne są dla nas dwie miejskie inwestycje – **budowa pełnej obwodnicy południowej oraz trasy komunikacyjnej wzdłuż mostu kolejowego nad Odrą**. Dodatkowo, w ramach prac nad strategią Rozwoju Aglomeracji Opolskiej wskazaliśmy, że istotną przeszkodą naszego wspólnego rozwoju jest brak węzła autostradowego na południe od miasta. **Budowa dodatkowego węzła autostradowego w gminie Prószków** nie jest naszym zadaniem, ale jest dla nas, Aglomeracji Opolskiej i województwa opolskiego niezwykle istotna.

- Stawiamy na kolej. Jesteśmy głównym rynkiem pracy dla mieszkańców całego województwa opolskiego. Codziennie dojeżdża do nas, do pracy, kilkanaście tysięcy osób. Duża część z nich koleją. Dlatego też szczególnie istotna dla nas będzie **modernizacja szlaków kolejowych łączących ośrodki subregionalne z Opolem**. To już się dzieje, czas dojazdu do nas powinien się skrócić.
- Stawiamy na Odrzańską Drogę Wodną. Jest ona dla nas szczególnym dobrem. Odra stanowi i stanowić będzie istotną oś przyszłej współpracy: samorządów, sektora biznesu, sektora naukowo-badawczego, turystycznego i kulturalnego. **Gospodarcze i turystyczne wykorzystanie Odry** będzie dla nas ważne. Tym większe, że wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem Elektrowni Opole na węgiel i utworzeniem nabrzeża przeładunkowego dla jego dostaw w okolicach północnej części miasta.

3.1.6. Marka miasta

Mamy coś czego nie mają inni. To tradycja i historia polskiej piosenki. Nasi dziadkowie, rodzice oraz my sami wspólnie pracowaliśmy na nią latami. Kilkadziesiąt lat doświadczeń zobowiązuje. Jesteśmy stolicą polskiej piosenki. Zdecydowana większość Polaków właśnie z nią nas kojarzy. Tradycje festiwalowe stanowią bardzo silny wyróżnik miasta.

Wielkie tradycje mają i inne wydarzenia. Ogólnopolski Festiwal Teatrów Lalek, Opolskie Konfrontacje Teatralne, czy Międzynarodowy Festiwal Perkusyjny trwale wpisały się w historię miasta. To **kilkadziesiąt lat wspaniałych artystycznych chwil i wspomnień**. Ale Opole to nie tylko muzyka i teatr. To także film. Od kilkunastu lat goszczą u nas Opolskie Lamy – festiwal wszystkich miłośników kina. Zwierząt jest jednak u nas o wiele więcej. Są uchatki, goryle, gepardy, pelikany, żyrafy, wielbłądy czy tarantule. Wszystko to w opolskim ogrodzie zoologicznym. W promieniu kilkudziesięciu kilometrów nie ma drugiej takiej atrakcji. **Markowych, wyrazistych produktów** turystycznych jest jednak u nas zdecydowanie więcej.

Opole to również kongresy, wystawy, imprezy sportowe i wydarzenia artystyczne. Wiele z nich to efekt pomysłów, zapału oraz zaangażowania społeczników - lokalnych liderów. Opole wiele im zawdzięcza.

Wyróżnikiem miasta jest także jego akademickość – rozumiana bardzo szeroko, od studentów, nauczycieli akademickich, przez infrastrukturę, po dużą aktywność i zaangażowanie tego środowiska. To marka, którą należy pielęgnować. Piszemy o niej nieco wcześniej.

Dlatego też do 2030 r. stawiamy na:

- **Budowę wizerunku Opola jako liczącego się w Polsce miasta kultury.** W parze z nią zabiegać będziemy o zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze oraz pobudzanie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców. Ważna dla nas będzie przestrzeń publiczna, a zwłaszcza jej modernizacja i lepsze wykorzystanie na działania kulturalne. Takim walorem cechuje się m.in. ulica św. Wojciecha, ul. Szpitalna i Mały Rynek. Bardzo ważne jest dla nas umacnianie marki Opola jako miasta festiwalu. Zapewnienie finansowania wydarzeń kulturalnych oraz zadbanie o rozwój imprez z wyrobioną marką to istotne kwestie. Stawiamy na rozwój infrastruktury instytucji kultury. Rozwojowi temu towarzyszyć powinna edukacyjna i społeczna rola tych instytucji, zwłaszcza w kontekście zmieniających się sposobów uczestnictwa mieszkańców w kulturze. Ważną kwestią jest podnoszenie kompetencji kulturowych mieszkańców, zwiększenie roli kultury w procesie

edukacji i przygotowania dzieci oraz młodzieży do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, a także tworzenie warunków do rozwijania aktywności twórczej.

Ważny będzie również rozwój działalności kulturalnej w dzielnicach. W trakcie prac grupy roboczej padła np. propozycja rozbudowy filii Młodzieżowego Domu Kultury na os. im. Armii Krajowej (stworzenie na jej bazie ośrodka kultury). Stawiamy również na zwiększenie dostępności do uczestnictwa w kulturze ruchu amatorskiego. Ze szczególnym uwzględnieniem dorosłych. W Opolu brakuje miejsca - centrum kultury - pełniącego funkcję inkubatora kulturalnego. Miejsca dla rozwoju kultury amatorskiej i alternatywnej. Tam gdzie to jest możliwe dążyć będziemy do tego aby być jak najbliżej ludzi, często wykorzystując przestrzeń nietypową, np. w postaci galerii handlowych. Liczymy również na rozwój współpracy pomiędzy studentami i instytucjami kultury.

- **Tworzenie i wspieranie rozwoju markowych produktów turystycznych.** Już dziś mamy się czym pochwalić. Muzeum Polskiej Piosenki zdobyło tytuł Najlepszego Produktu Turystycznego, opolskie zoo cieszy się ogromną popularnością, opolskie muzea, galerie wyróżniają się w przestrzeni miasta i regionu. Na swoje miejsce i wyróżnienie czekają i inne atrakcje. Ważne dla nas będzie kreowanie produktów turystycznych o dużej konkurencyjności - we współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kultury i innymi podmiotami. Istotne będą również zadania mniejsze – tworzenie szlaków turystycznych, rowerowych, organizacja spacerów po mieście, czy innych atrakcji. Istotne będzie również przygotowanie oferty dla turystyki biznesowej, zwłaszcza konferencyjnej.

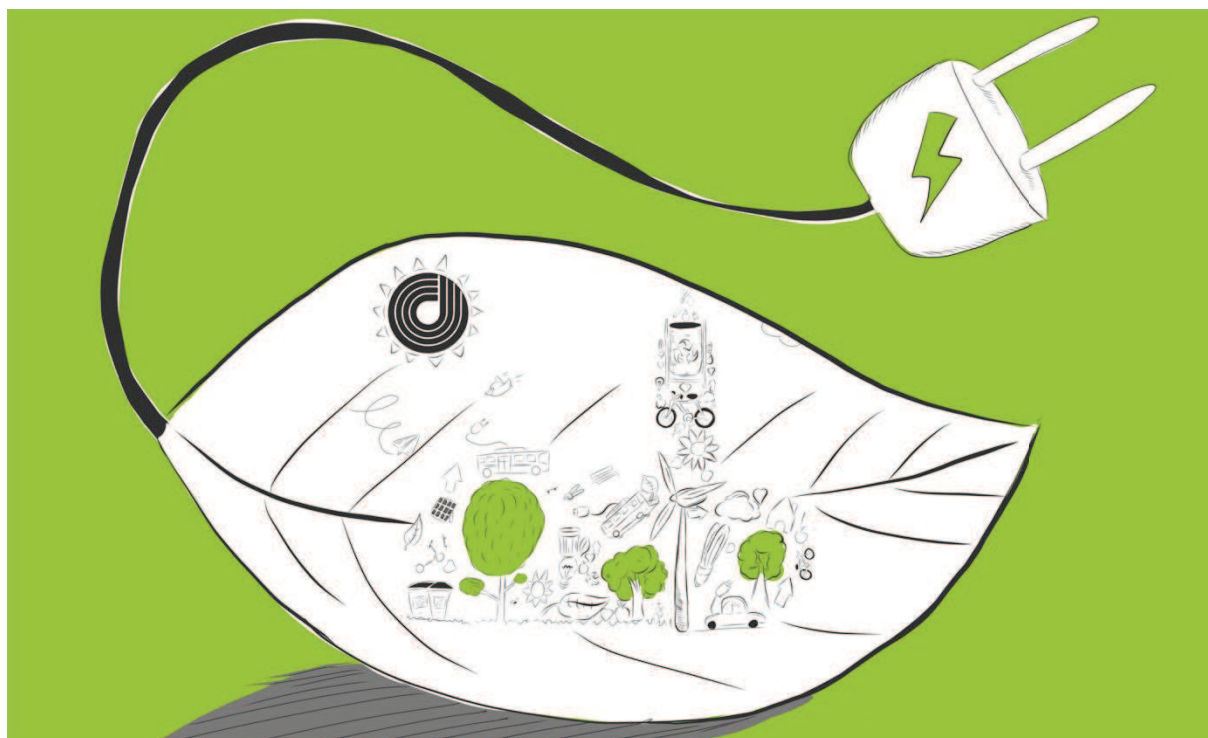
Szczególnie ważny będzie dla nas rozwój produktów turystycznych opartych na tożsamości i historii miasta. Rozwój ten obejmować może m.in. utworzenie: muzeum cementu, rzeki Odry, tras spacerowych szlakiem znanych osób oraz multimedialnego muzeum sportu. Do tego rozwój ogrodu zoologicznego w postaci budowy akwariów wraz zagospodarowaniem terenu. Nowe miejsce z rzadkimi gatunkami ryb może być istotną atrakcją turystyczną. Dążyć będziemy do tego aby Opole było przyjazne turystom. Wprowadzenie udogodnień np. w postaci miejskiej karty turysty, utworzenia centrum informacyjnego przy dworcu kolejowym, wprowadzenia pakietów tematycznych, współpraca z branżą turystyczną, a także wsparcie szkolenia przewodników są niezwykle istotne. Osiągnięcie sukcesu w tym obszarze nie będzie możliwe bez rozbudowy infrastruktury wspierającej rozwój turystyki (np. parkingi dla autokarów, miejsca wypoczynku podróżnych, toalety) oraz rozbudowy systemów informacyjnych (np. w postaci informacji turystycznej, strony internetowej z największymi atrakcjami turystycznymi oraz wirtualną mapą turystyczną Opola).

- **Budowę marki miasta poprzez sport.** Uznaliśmy, że podstawą w piramidzie szkolenia jest sport dzieci i młodzieży. Od niego wszystko się zaczyna. Dlatego też zauważamy, że bardzo istotny jest rozwój sportu wśród tej grupy mieszkańców. Doskonalenie ich umiejętności w obszarze oświaty, rozwój systemu szkolenia oraz rozwój sportu rodzinnego to ważne zagadnienia. Do tego wsparcie organizacyjne systemu szkolenia i edukacji. Powinno ono objąć wzmocnienie już dziś dobrego systemu motywacyjnego dla zawodników i trenerów (system szkolenia powinien być budowany wokół ludzi). Ponadto powinno obejmować stypendia, dotacje oraz nagrody za osiągnięte wyniki sportowe. Wsparcie to dotyczyć powinno również wzmocnienia systemu koordynacji sportu w oświacie oraz obejmować otwarcie przychodni sportowej wykonującej kompleksowe badania. Będziemy wspierać rozwój sportu profesjonalnego. Nasza Strategia zakłada wspieranie: w ramach dyscyplin zespołowych: piłki nożnej mężczyzn oraz piłki ręcznej mężczyzn, a w ramach dyscyplin indywidualnych: lekkiej atletyki, pływania, sportów łżywarskich, podnoszenie ciężarów, kajakarstwa

oraz sportów walki. Spośród dyscyplin zespołowych w mieście istotną rolę odgrywa również żużel. Jesteśmy miastem akademickim, dlatego też wspierać będziemy rozwój sportu akademickiego. Wspierać również będziemy organizację, współorganizację oraz promocję wydarzeń sportowych o wysokiej randze, wysokiej wartości promocyjnej oraz wydarzeń masowych.

- **Organizację przedsięwzięć promujących miasto.** Uczestnictwo w targach krajowych i zagranicznych, obecność w mediach tradycyjnych i elektronicznych, przygotowanie dużych kampanii promocyjnych, organizacja wydarzeń promujących Opole to nie jedyne możliwe rozwiązania.

3.2. Miasto zielone i przyjazne ludziom przestrzeni

3.2.1. Zielona mobilność i inteligentne rozwiązania

Już kilkadziesiąt lat temu byliśmy ważnym węzłem komunikacyjnym. Od tego czasu dynamicznie rozwinęła się motoryzacja. Na początku lat sześćdziesiątych zaledwie co setny z nas „miał” samochód, w latach siedemdziesiątych mniej więcej co dwudziesty. Dziś statystycznie co drugi. Do 2030 r. samochód może mieć już praktycznie każdy. Rozwój motoryzacji spowodował spadek roli transportu publicznego, spadek płynności ruchu, a także przyczynił się do nadmiernego zanieczyszczenia środowiska. Nastąpiło przeciążenie dróg dojazdowych do miasta, gwałtownie zmniejszyła się dostępność miejsc parkingowych, a czas przejazdu między lewą, a prawobrzeżną częścią miasta zdecydowanie wzrósł. Wzrosła także liczba wypadków, zarówno z udziałem pieszych, rowerzystów, jak i kierowców.

Wybór środka transportu należy do mieszkańców, ale miasto oferować i promować będzie alternatywę względem transportu indywidualnego - samochodowego. Bardzo ważne będzie dla nas bezpieczeństwo w trakcie poruszania się po mieście. Piesi, rowerzyści, pasażerowie oraz kierowcy – zdrowie i życie każdego jest bardzo ważne.

Dlatego też:

- Stawiamy na **rozwój niskoemisyjnego i zeroemisyjnego transportu publicznego**. Nie wszystkim uda się przekonać do poruszania się po mieście autobusem. Badania wskazują jednak, że mniej więcej co drugi z nas jest w stanie pozostawić swój samochód pod domem. Częstotliwość kursowania autobusów, niskie ceny biletów, szybkość dojazdu, a także komfort podróżowania autobusami, w tym elektrycznymi mogą się do tego istotnie przyczynić.
- Stawiamy na **integrację rozwiązań w ramach transportu publicznego**. Do 2030 roku stworzymy trzy centra przesiadkowe, wszystkie w obrębie dworców lub przystanków kolejowych (**Opole Główne, Opole Zachodnie, Opole Wschodnie**). Będziemy stawiali na wspólną ofertę przewozową – integrację transportu autobusowego i kolejowego. Już dziś na preferencyjnych warunkach można poruszać się po mieście transportem szynowym.
- Ważny jest dla nas **rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego i innych przyjaznych środowisku form mobilności w najbliższym otoczeniu Opola**. To jedno ze strategicznych zadań do rozwiązania w ramach Aglomeracji Opolskiej.
- Ogromne znaczenie ma dla nas **bezpieczeństwo pieszych**. Praktycznie każdy z nas nim jest. Strefy ograniczonego ruchu, strefy tylko dla pieszych, bezpieczne i widoczne przejścia przez jezdnię, przyjazne mieszkańcom chodniki, czy wczesna edukacja to tylko część możliwych rozwiązań. Rozwój infrastruktury dla pieszych jest bardzo ważny.
- Tworzyć będziemy warunki do rozwoju transportu rowerowego. Bardzo ważne są dla nas dwa cele. **Budowa tras rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych** odegra ważną rolę w perspektywie 2030 roku, zwłaszcza w kontekście potrzeby tworzenia spójnej sieci dróg rowerowych. Jako jedni z pierwszych w Polsce wdrożyliśmy **system roweru miejskiego – zamierzamy go dalej rozwijać**.
- W najbliższych latach wdrożymy **Inteligentny System Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym**. Tablice zmiennej treści, meteorologiczne stacje drogowe, stacje pomiaru zanieczyszczeń powietrza i pomiaru hałasu od środków transportu, urzędnicy informujące o zajętości parkingów to zaledwie część naszego planu. Stworzymy nowoczesne centrum sterowania ruchem – ci którzy powinni będą mieli priorytet na drodze.

3.2.2. Kapitał naturalny

Niebieski i żółty - większości z nas Opole kojarzy się właśnie z tymi kolorami. Dla co siódmego z nas Opole jest jednak zielone. Park miejski na Wyspie Bolko, Park Nadodrzański, Park na osiedlu Armii Krajowej, zieleń nad Młynówką, kompleksy leśne w północnej i wschodniej części miasta - cennych zespołów zieleni jest jeszcze więcej. Do tego cenne przyrodniczo pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne: Grudzicki Grąd, Łąki w Nowej Wsi Królewskiej czy Kamionka Piast. To i tak nie wszystko. Opolanie chcą żyć w zielonym, ale i czystym otoczeniu. Opolanie chcą, aby miasto było pełne zieleni, o czystym powietrzu, bioróżnorodne, a rozwój oraz ochrona flory i fauny odgrywały ważną rolę w polityce rozwoju. Nie ma co do tego większych wątpliwości.

Dlatego też:

- Stawiamy na świadome ekologicznie społeczeństwo, na edukację ekologiczną - to od niej wszystko się zaczyna. **Kształtowanie prawidłowych postaw z zakresu ochrony środowiska**, przy wykorzystaniu potencjału centrów edukacji ekologicznej, uczelni oraz placówek oświatowych będzie nam bliskie. Katalog potencjalnych działań obejmuje także tworzenie mechanizmów edukacyjnych dotyczących

żywności – potencjał rolnictwa jest widoczny. Obok tego tworzenie ścieżek dydaktycznych i edukacyjnych.

- Ważna będzie dla nas dalsza **ochrona obszarów i obiektów o cennych walorach przyrodniczych** (ustanawianie nowych form ochrony przyrody oraz utrzymywanie już istniejących). Grudzicki Grąd, łąki w Nowej Wsi Królewskiej, czy Kamionka Piast to jedne z nich. Zachowanie różnorodności biologicznej będzie dla nas bardzo istotne. Ważną kwestią jest inwentaryzacja zieleni i jej waloryzacja.
- Stawiamy na **zagospodarowywanie przestrzeni w kierunku zieleni, rozwój zielonej infrastruktury, szczególnie na obszarach zwartej zabudowy**. Katalog potencjalnych działań obejmuje nowe tereny zieleni (m.in. nowy park miejski – park 800-lecia), powiększanie terenów istniejących oraz kompensację przyrodniczą. Obok tego tworzenie ogrodów społecznych, deszczowych, łąk kwietnych, parków kieszonkowych w dzielnicach, a także utworzenie ogrodu dendrologicznego (botanicznego). Ważne są również ścieżki rowerowe z terenami zieleni, nasadzenia wzdłuż dróg, zagospodarowywanie terenów wzdłuż cieków wodnych, pasy ochronne pomiędzy budynkami i dzielnicami, pnącza zieleni w mieście oraz strefy ochronne wpisane do planów miejscowych. Istotny będzie rozwój terenów zieleni na terenach przemysłowych, a także zieleń towarzysząca terenom inwestycyjnym. W miarę możliwości budowa osiedli powinna uwzględniać założenia modelu „ogród”.
- Stawiamy na ochronę **fauny**. Miejskie pasieki, budki lęgowe dla ptaków w widocznych miejscach to nie jedyne rozwiązania.
- **Udoskonalać będziemy system gospodarowania odpadami komunalnymi**. Segregacja odpadów na terenach użytku publicznego, wymiana pojemników naziemnych w zabudowie wielorodzinnej na pojemniki podziemne i półpodziemne to możliwe rozwiązania.

3.2.3. Adaptacja do zmian klimatu i jakość powietrza

Powodzie, podtopienia, deszcze nawałne, gwałtowne burze, fale upałów, okresy bezopadowe, smog - to główne zjawiska klimatyczne, na które musimy być przygotowani. Obok tego hałas, zwłaszcza komunikacyjny. Opolanie chcą żyć w zielonym, ale także i w bezpiecznym mieście. Miasto w dłuższym okresie musi być przygotowane i odporne na niekorzystne zjawiska klimatyczne. Nowoczesna infrastruktura, kapitał społeczny, rozwinięty rynek pracy to ważne argumenty w walce o nowe inwestycje, nowych mieszkańców, czy o pozycję konkurencyjną. Ale równie ważne są skuteczne strategie adaptacji do zmian klimatu. Dlatego też:

- **Stworzymy podstawy do podejmowania decyzji strategicznych i inwestycyjnych uwzględniających potencjalne zagrożenia wynikające ze zmian klimatu i budujących odporność miasta**. Wdrożymy miejski plan adaptacji do zmian klimatu.
- **Stworzymy efektywny system retencjonowania wód opadowych i roztopowych**. Trzy kluczowe sprawy obejmują realizację inwestycji terenowych z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, właściwe gospodarowanie wodami opadowymi (retencja) oraz wspieranie inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Wspierać będziemy **budowę polderu „Żelazna”**, będącego zabezpieczeniem przeciwpowodziowym miasta Opolą. To jedna z najważniejszych inwestycji w obszarze bezpieczeństwa mieszkańców i przedsiębiorców.
- Realizować będziemy działania w zakresie **ograniczania niskiej emisji, w tym wspierania systemów grzewczych na proekologiczne**. Szczegółowo określiliśmy je w planie gospodarki niskoemisyjnej.

Likwidacja wysokoemisyjnych źródeł ciepła, rozwijanie rynku ciepła systemowego oraz poprawa efektywności energetycznej budynków to tylko parę potencjalnych wybranych działań.

- Będziemy **wdrażać miejski Program ochrony przed hałasem**. Dążyć będziemy do **poprawy klimatu akustycznego miasta**, przestrzegania standardów akustycznych przez zarządzających drogami, liniami kolejowymi oraz zakładami przemysłowymi.

3.2.4. Przestrzeń przyjazna mieszkańcom

Opole jest jednym z najstarszych i zdaniem wielu – jednym z najpiękniejszych, najbardziej urokliwych miast w Polsce. Bezspornie jest także – jak większość ośrodków miejskich w Polsce – miastem „na dorobku”, borykającym się z licznymi trudnościami i problemami rozwojowymi. Tak mówiliśmy o sobie w poprzedniej Strategii. Założyliśmy w niej również, że stawiać będziemy na rozwój i nowoczesną aranżację przestrzeni miejskiej oraz rewitalizację obszarów zdegradowanych. Od tego czasu w Opolu zrealizowano szereg inwestycji poprawiających stan zagospodarowania przestrzeni oraz poprawiających jakość życia mieszkańców. Część z nich wyróżnia się szczególnie. Jednak pomimo podjętych działań wciąż w mieście istnieją obszary wymagające szczególnego wsparcia.

Mając na uwadze powyższe:

- Stawiamy **na odtworzenie funkcji centrotwórczych Śródmieścia i ulicy Krakowskiej** - głównego pasażu usługowo-handlowego. Jeszcze niedawno nie wykorzystywała ona w pełni tkwiącego w niej potencjału – przedstawiała ona w części stan zapaści technicznej, funkcjonalnej, co czyniło ją obszarem degradacji przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Chcemy, aby Śródmieście Opola tętniło życiem. Kontynuować będziemy rewitalizację tego obszaru.
- **Będziemy tworzyć dobrze urządzone i dostępne przestrzenie publiczne umożliwiające aktywne spędzanie czasu wolnego**. Realizować będziemy działania dotyczące **ożywienia niezabudowanych przestrzeni publicznych** rozmieszczonych w różnych częściach miasta. Przestrzenie te wymagają poprawy stanu zagospodarowania i jakości w aspekcie aktywizacji i integracji mieszkańców. Miejsca te pełnią dziś różne funkcje, często są to tereny zdegradowane. Na zwiększenie potencjału, jako miejsca wypoczynku i rekreacji, czeka m.in. rzeka Odra.
- Stawiamy **na rewitalizację terenów zdegradowanych i zdewastowanych oraz tych, które utraciły dotychczasową funkcję**. Szczególnym zadaniem będzie dla nas stworzenie nowoczesnego Centrum Usług Publicznych na terenie dawnej fabryki samochodów. Na swoją szansę czekają także liczne wyrobiska oraz tereny porolnicze, zwłaszcza zabudowania pofolwarczne. W najbliższym czasie rozpocznie się rewitalizacja Kamionki Piast.
- Dbać będziemy o zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego. **Ochrona i zarządzanie dziedzictwem kulturowym** będą miały na celu zahamowanie procesu degradacji lokalnych zabytków i przywrócenie ich do dawnej świetności. Bardzo ważna będzie dla nas również edukacja w zakresie ochrony zabytków oraz promocja dziedzictwa kulturowego. Także dziedzictwa kultury współczesnej.
- Realizować będziemy działania w obszarze **poprawy warunków uprawiania sportu i rekreacji**. Tworzenie lokalnych centrów aktywności fizycznej, zwłaszcza modernizacja przyszkolnych hal i boisk sportowych oraz tworzenie ogólnodostępnych terenów i przestrzeni rekreacyjnych to ważne sprawy. Do tego modernizacja i budowa bazy sportowo-rekreacyjnej. Najważniejsze sprawy obejmują: budowę Stadionu Opolskiego, utworzenie parku sportu przy hali widowiskowo-sportowej, budowę hali lekkoatletycznej, budowę infrastruktury dedykowanej sportom wodnym, budowę aquaparku, modernizację kompleksu sportowo-hotelowego Toropol wraz z utworzeniem

nowego lodowiska² oraz rozbudowę i modernizację ścieżek rowerowych, tras dla osób jeżdżących na rolkach, biegaczy oraz tworzenie parków typu street workout. Dążyć będziemy do tego aby współpraca ze środowiskiem sportowym układała się jak najlepiej. Środowisko sportowe powinno uczestniczyć w procesie opiniowania koncepcji i programów w zakresie projektów infrastrukturalnych dotyczących sportu. W trakcie procesu budowy Strategii wskazano także na potrzebę stworzenia nowoczesnego skateparku.

3.3. Miasto obywatelskie

3.3.1. Miasto zaangażowane społecznie

Mieszkańcy oczekują miasta, w którym liczy się głos jego Obywateli. Jesteśmy miastem, w którym istotną rolę odgrywają rady dzielnic będące najbliżej mieszkańców i ich spraw. Z dbałością podchodzimy do tworzenia warunków dla ich maksymalnego rozwoju i realizacji kompetencji.

W Mieście umacnia się trzeci sektor tworzony przez organizacje pozarządowe działające w różnych obszarach pożytku publicznego. To istotny kapitał. Będziemy podnosić jego wartość. Dążyć będziemy do zapewnienia maksymalnego udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w życiu miasta.

Dlatego też:

- Wspierać będziemy **rozwój Rad Dzielnic**. Głos wspólnot lokalnych będzie miał dla nas znaczenie. Dzielnice odegrają ważną rolę w zakresie działań na rzecz rozwoju samorządności ich mieszkańców, zapewnienia udziału mieszkańców w rozpatrywaniu spraw związanych z miejscem zamieszkania, czy

² Utworzenie nowego lodowiska w systemie skojarzonym (produkcja ciepła – zysk)

organizowania i koordynowania inicjatyw oraz przedsięwzięć społeczności lokalnych. Zabezpieczenie finansowe, lokalowe oraz wsparcie merytoryczne będą dla nas ważne. Istotny będzie dla nas również **rozwój działalności Konwentu przewodniczących zarządów dzielnic oraz ewaluacja działalności rad dzielnic**. Ich aktywizacja w zakresie wzajemnej współpracy, rozwoju strategii dzielnic i partnerstw jest istotna.

- **Będziemy stawiać na oraz rozwijać budżetowe i pozabudżetowe formy angażowania mieszkańców w życie miasta.** Budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, konkursy na: wkłady własne, na wsparcie organizacji pozarządowych realizowane w formie regrantingu, fundusze dzielnicowe czy konsultacje społeczne to nie jedyne możliwości. Zwiększenie popularności i przystępności instrumentów społeczeństwa obywatelskiego jest dla nas istotne. Wyzwaniem dla Miasta jest zwiększenie udziału społeczności lokalnej w ramach prowadzonych różnego typu konsultacji.
- Stawiamy **na rozwój przestrzeni dla działalności, współpracy i rozwoju organizacji pozarządowych.** W Śródmieściu Opola stworzymy nowoczesne Centrum Aktywności Obywatelskiej - nową przestrzeń do działań społecznych, kulturalnych i artystycznych.
- Będziemy **wzmacniać organizacje pozarządowe jako realizatorów zadań publicznych** istotnych dla rozwoju lokalnego. Współpracować będziemy z sektorem pozarządowym zarówno w formie finansowej i pozafinansowej, m.in. prawnej, organizacyjnej i szkoleniowej. Dążyć będziemy również do stworzenia preferencyjnych warunków dotowania działalności oraz wynajmu lokali, ze szczególnym przeznaczeniem dla organizacji aktywnych, rozwojowych, posiadających strategię rozwoju oraz wykazujących dywersyfikację źródeł finansowania prowadzonej działalności statutowej.
W dłuższym horyzoncie jednym z możliwych rozwiązań mogłoby być utworzenie funduszu pożyczek lub wsparcia kryzysowego dla rozwojowych organizacji. Współpraca z Opolską Radą Działalności Pożytku Publicznego będzie równie ważna.
- Stawiamy **na rozwój wolontariatu.** Profesjonalizacja Opolskiego Centrum Wolontariatu, wykorzystanie istniejącego potencjału wolontariackiego oraz tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu komplementarnego opartego na systemie wymiany usług to nie jedyne potencjalne rozwiązania.

3.3.2. Miasto odpowiedzialne społecznie

Miasto odpowiedzialne to miasto dbające o wszystkich mieszkańców, bez wyjątku. Ale grupą wymagającą szczególnego wsparcia są osoby z niepełnosprawnościami oraz różnego rodzaju problemami. Odpowiedzialny Samorząd to ten, który takie osoby będzie wspierać. Kreowanie zmian w przestrzeni miasta, z uwzględnieniem potrzeb tej grupy mieszkańców i ich opiekunów jest ważnym wyzwaniem.

Szczególnym, a zarazem innym wyrazem naszej odpowiedzialności jest pamięć o tych, którzy zasłużyli się w historii miasta. A historia ta, bliższa i dalsza, jest niezwykle interesująca. To jeszcze nie w pełni wykorzystany potencjał.

Dlatego też nasza Strategia zakłada:

- **Promocję wartości rodziny.** Edukacja, terapia rodzin oraz wspieranie programów na rzecz rozwoju rodziny to ważne zagadnienia. Rodzina jest dla nas istotną wartością.

- **Pozostanie w środowisku lokalnym osób niesamodzielnym**, w tym ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność. Dlatego też stawiamy m.in. na rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, rozbudowę systemu wsparcia dla opiekunów faktycznych, rozwój systemu usług wolontariackich, usług teleopieki oraz doposażenie domów dziennego pobytu.
- **Rozwój usług umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym prowadzenie samodzielnego życia**. Dążyć będziemy do tego, aby w mieście powstawało coraz więcej mieszkań chronionych oraz mieszkań wspomaganych.
- **Aktywizację zawodową osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy**. Rozwój działalności zakładów aktywności zawodowej i poszerzanie chronionego rynku pracy, wsparcie spółdzielni socjalnych, wspieranie kształcenia ustawicznego, a także tworzenie miejsc pracy na otwartym rynku pracy z uwzględnieniem zasad społecznej odpowiedzialności biznesu to ważne pola naszej wspólnej działalności.
- **Rewitalizację społeczną środowisk dysfunkcyjnych**. Nasza Strategia zakłada rozwój specjalistycznego poradnictwa dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz aktywizację zawodową osób dziedziczących bezrobocie.
- **Rozwój pieczy zastępczej**. Katalog potencjalnych możliwości obejmuje pomoc w zapewnieniu odpowiednich warunków lokalowych dla kandydatów na rodziny zastępcze, rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej z uwzględnieniem zawodowych rodzin zastępczych, a także rozwój kwalifikacji osób prowadzących rodzinną pieczę zastępczą poprzez specjalistyczne usługi wspierające. Równie istotne będzie aktywne wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich zadań, w tym powoływanie rodzin pomocowych oraz umożliwienie rehabilitacji i pracy specjalistów z dziećmi znajdującymi się w pieczy zastępczej w miejscu zamieszkania.
- **Rozwój usług specjalistycznych dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami**. Rodziny, których członkiem jest dziecko niepełnosprawne borykają się z wieloma problemami - ekonomicznymi, emocjonalnymi oraz trudnościami w utrzymaniu relacji społecznych. Rodziny te wymagają istotnego wsparcia.
- **Rozwój sieci środowiskowych ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży**. Utrzymanie oraz stworzenie kilku nowych ośrodków wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - świetlic środowiskowych - jest w naszym zasięgu.
- **Dbanie o pamięć historyczną**. Kultura pamięci będzie dla nas ważna. Nasza Strategia wybiega w przyszłość. Ale będziemy szanować i dbać o to co już było – o naszą przeszłość. Dbać o przodków, o dawnych mieszkańców Opola budujących sławę i wielkość miasta, o to co po sobie zostawili, niezależnie od pochodzenia i wyznania – ważna sprawa. Wykorzystać ten potencjał – istotne wyzwanie.

W ramach procesu budowy nowej Strategii podkreślano, że historia miasta i regionu jest historią wielokulturowości. Opole jest przyjazne dla różnych grup i dla różnych sektorów. Coraz częściej na opolskich ulicach słychać język obcy – studentów, którzy przyjeżdżają na wymianę, a także tych którzy coraz liczniej przyjeżdżają m.in. do pracy, zwłaszcza z Ukrainy. Część z tych osób sprowadza rodziny, a także myśli o osiedleniu się w mieście lub regionie. Wypracowanie wspólnej, **systemowej polityki miasta w zakresie przyjmowania tej grupy mieszkańców** jest istotnym wyzwaniem w perspektywie najbliższych lat.

3.3.3. Bieżące potrzeby Wspólnoty

Strategie poruszają co do zasady obszary priorytetowe, o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju nas wszystkich. Jest jednak grupa potrzeb szczególnie bliska mieszkańcom. Szczególnie bliska miejscu zamieszkania. Niemal na każdym spotkaniu akcentuje się, że każdy z nas chce aby, wokół było czysto, bezpiecznie, żeby można było dojechać równą drogą i żeby było gdzie odpocząć oraz wypocząć.

Strategia bliska mieszkańcom to strategia, która na takie potrzeby będzie odpowiadać. Konsultacje wskazały, że coraz większego znaczenia nabierać będą w przyszłości zadania małe, ale bardzo istotne dla mieszkańców. Remonty dróg, chodników, inwestycje w oświetlenie, bezpieczeństwo, czy zieleń to nie jedyne wskazania.

Dlatego też zakładamy:

- **rozwój infrastruktury drogowej.** Założyliśmy wcześniej, że ważna jest nasza dostępność w przestrzeni – budowa nowej przeprawy przez Odrę, czy budowa obwodnicy. To jednak nie wszystko. Ważny jest również standard już istniejących dróg, w tym dróg rowerowych oraz powiązanych z nimi chodników.
- **dbanie o porządek i bezpieczeństwo.** Nieprawidłowe parkowanie, bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania, czy bezpieczeństwo w ruchu to ważne kwestie z punktu widzenia mieszkańców.
- inwestycje w **energooszczędne oświetlenie.** Kompleksowa wymiana oświetlenia ulicznego na źródła oparte na energooszczędnych rozwiązaniach z jednej strony przyniesie oszczędności, z drugiej strony przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów oraz kierowców.
- **tworzenie miejsc odpoczynku i aktywnego wypoczynku.** Mieszkańcy jednoznacznie wskazują, że taka przestrzeń jest dla nas ważna.

W ramach procesu budowy dokumentu strategicznego wskazywano, że istotne jest również podejmowanie działań prowadzących do wyrównywania dysproporcji pomiędzy dzielnicami i rozwijania peryferyjnych dzielnic miasta tak, aby mogły one dorównać tym lepiej rozwiniętym. Te potrzeby mają charakter przekrojowy. Zaznaczono, że rozwój ten powinien odbywać się z poszanowaniem tradycji, tj. zachowaniem charakteru danej jednostki.

3.3.4. Miasto przyjazne dorastaniu i aktywnemu starzeniu się

Opole dziś jest jeszcze miastem ludzi względnie młodych. Na ulicach, w kawiarniach, sklepach widać uczniów, studentów, wiele osób w młodym wieku. Ale w dłuższej perspektywie proporcje się odwrócą. Ton miastu nadawać będą coraz częściej seniorzy, osoby starsze. To istotny potencjał.

Szczególnym wyzwaniem jest i w najbliższych latach będzie tworzenie warunków do tego, aby Miasto było przygotowane na zmieniającą się rzeczywistość. Może być nas mniej, pewne jest jednak to, że będziemy starsi. To z czym będziemy musieli się w dłuższym horyzoncie zmierzyć to przede wszystkim zmiana struktury potrzeb, a także projektowanie rozwiązań, produktów, usług wynikających i uwzględniających potrzeby dorastającego oraz starzejącego się społeczeństwa.

Osiągnięcie sukcesu w tym obszarze wymaga szeregu skoordynowanych działań, praktycznie w każdej sferze życia miasta. Dlatego też cel ten jest wyjątkowy - w swoisty sposób przenika inne kierunki naszych działań. Jest też ostatni w naszym dokumencie, ale w naszej Strategii nie najmniej istotny. W odczuciu części z nas wręcz przeciwnie – najważniejszy ze wszystkich.

Nasza idea miasta przyjaznego dorastaniu i starzeniu zakłada:

- **projektowanie przestrzeni oraz tworzenie produktów i usług uwzględniających potrzeby zróżnicowanych wiekowo grup mieszkańców,**
- **tworzenie możliwości udziału osób młodszych, starszych w dyskusji o ich realnej sytuacji i potrzebach** – m.in. w ramach miejskiej rady seniorów i młodzieżowej rady miasta,
- **aktywizację i integrację środowiska senioralnego** – wewnątrz i międzypokoleniową – m.in. organizację imprez, wydarzeń aktywizujących i integrujących, tworzenie domów dziennego pobytu czy klubów seniora,
- **przełamywanie stereotypowego postrzegania osób starszych i wzmocnienie pozytywnego wizerunku seniorów,**
- **zwiększenie dostępności osób starszych do systemu opieki zdrowotnej, rehabilitacji i profilaktyki oraz rozwój usług z zakresu zapobiegania chorobom cywilizacyjnym.** Szczególną uwagę zwrócimy na prowadzenie programów profilaktycznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców oraz edukację w zakresie zdrowia.
- **wzrost jakości i dostępności usług medycznych dla mieszkańców miasta.** Na tym polu my i nasi partnerzy dążyć będziemy do sprawnego funkcjonowania publicznych zakładów zdrowotnych, rozwoju grupowych specjalistycznych praktyk lekarskich (zespołów lekarzy uzupełniających się specjalności), rozwoju placówek wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego, a także do rozwoju telemedycyny. Niezwykle ważne jest również promowanie odpowiedzialności fachowej i etycznej lekarzy.

MONITORING

4. JAK BĘDZIEMY MONITOROWALI STRATEGIĘ?

Nasza Strategia ma trzy cele strategiczne, czternaście czynników sukcesu oraz ponad siedemdziesiąt pól, na których my i nasi partnerzy będziemy się angażować. Nie wszystko jest mierzalne, nie do wszystkiego trzeba i da się przyłożyć miarę. Praktyka i wynikające z niej wskazówki są jednoznaczne – Strategię będziemy monitorowali w oparciu o dane i informacje jakościowe.

Nasza Strategia, co do zasady buduje siłę miasta, wpływa na warunki i jakość życia mieszkańców. Dlatego też określiliśmy trzy kluczowe dla nas wskaźniki. Są one specyficzne, gdyż na ich kształtowanie wpływa nie jedno działanie, ale cała ich gama.

Pierwszy z nich dotyczy osób, które wyrażają większą skłonność do migracji – w statystyce to tzw. osoby w wieku mobilnym. To zwłaszcza osoby młode, studenci, absolwenci, czy ci, którzy wchodzą i już są na rynku pracy. Drugi z nich odnosi się do liczby udzielonych noclegów, czyli atrakcyjności miasta dla klientów zewnętrznych. Trzeci to wskaźnik dotyczący frekwencji wyborczej. To jeden z klasycznych mierników poziomu zaangażowania i aktywności obywatelskiej. Wybraliśmy ten, pod względem którego mamy jeszcze wiele do zrobienia.

Miernik	Wartość docelowa lub trend do 2030 r.	Jak jest dzisiaj?
Różnica między liczbą osób, które w Opolu zamieszkały, a liczbą osób, które z miasta wyjechały w grupie osób w wieku 18-44 lata (saldo migracji stałej w ruchu wewnętrznym)	saldo dodatnie w cyklach trzyletnich	saldo dodatnie (średnio 2010-2015)
Liczba udzielonych noclegów w obiektach turystycznych w Opolu	cykliczny wzrost	201 tys. rocznie (2017)
Frekwencja w wyborach do Rad Dzielnic	cykliczny wzrost	6,19%

Strategię będziemy systematycznie monitorowali zgodnie z właściwą ustawą o samorządzie gminnym. Raporty z monitoringu będą przygotowywane cyklicznie. W ramach procesu zostaną przygotowane co najmniej dwa raporty cząstkowe – w trakcie realizacji Strategii oraz jeden podsumowujący. Raporty z monitoringu przedkłada się Radzie Miasta Opola i udostępnia mieszkańcom za pomocą strony internetowej Urzędu Miasta Opola.

DIALOG

5. JAK BUDOWALIŚMY STRATEGIĘ?

Pomysłów na jej budowę było wiele. Zaczęliśmy od spraw organizacyjnych i odpowiedzi na najważniejsze pytania - czyj to dokument, jak będzie przebiegał proces planowania strategicznego, czy jak będzie zredagowany. Dlatego też nasza Strategia ma wyraźnych właścicieli – Prezydenta Miasta oraz Radę Miasta, którzy będą ją realizować wspólnie z innymi grupami zainteresowanych.

Uznaliśmy również, że prace zaczniemy z wizją 2030 roku, z wizją tego kim chcielibyśmy być i jak chcielibyśmy wyglądać. To właśnie wizja miasta nadała całej Strategii rytm. Chcieliśmy również aby Strategia była sformułowana czytelnie, zwięźle, prosto i była pozbawiona tego co niekoniecznie musi w niej być.

Chcieliśmy również, aby mieszkańcy mogli uczestniczyć w jej budowie nie tylko na etapie formalnych konsultacji społecznych, ale i zdecydowanie wcześniej. Po pierwsze poinformowaliśmy mieszkańców o prowadzonych pracach. Zaczęliśmy formalnie – obwieszczeniem. Ponadto byliśmy aktywni w mediach tradycyjnych i społecznościowych. Po drugie strategię budowaliśmy wspólnie z mieszkańcami. Zorganizowaliśmy warsztaty tematyczne, a także przeprowadziliśmy wspólnie z Uniwersytetem Opolskim badania ilościowe oraz jakościowe. Do tego wyszliśmy bezpośrednio do mieszkańców. Na ulicy, na placach mieszkańcy mogli bezpośrednio porozmawiać z Prezydentem o Strategii Rozwoju Miasta. Po trzecie zorganizowaliśmy proces konsultacji społecznych. Ich podsumowanie zawarliśmy w odrębnym dokumencie.

Metodyka prac objęta między innymi:

Lp.	Rodzaj	Próba/ ilość	Termin realizacji	Uwagi
Etap informowania o prowadzonych pracach				
1.	Obwieszczenie o przystąpieniu do opracowania Strategii	1	Wrzesień 2017	-
2.	Konferencja prasowa	1	Kwiecień 2018	Informacja zwrotna w postaci artykułów i audycji w prasie, Internecie oraz radiu
3.	Informacja na stronie internetowej	1	2018	
4.	Audycje radiowe	2	2018	Wywiady w radiu o zasięgu regionalnym dot. prowadzonych prac
5.	Media społecznościowe	3 posty	2018	Kampania w obszarze wizji miasta w 2030 roku
Etap budowania Strategii				
1.	Panel ekspercki z dyskusją	1	grudzień 2017	Panel w ramach posiedzenia Rady Nauki i Biznesu
2.	Analiza wniosków składanych do Urzędu	1,5 tys.	I kw. 2018	Analiza objęta zgłoszenia w ramach interaktywnej Mapy Potrzeb (n=1 tys.) oraz wniosków składanych do budżetu miasta (n=0,5 tys.)

<i>Lp.</i>	<i>Rodzaj</i>	<i>Próba/ ilość</i>	<i>Termin realizacji</i>	<i>Uwagi</i>
3.	Bezpośrednie wywiady kwestionariuszowe (PAPI)	1,0 tys.	kwiecień 2018	Badanie na reprezentatywnej próbie mieszkańców Opola przeprowadzone w 32 punktach miastach z uwzględnieniem centrum Opola oraz poszczególnych dzielnic
4.	Warsztaty strategiczne	34	kwiecień- październik 2018	Dyskusje w ramach dziesięciu tematycznych grup roboczych (ok. 50 godzin dyskusji)
5.	Zintegrowane wywiady grupowe (FGI)	3	maj 2018	Wywiady zostały przeprowadzone z trzema grupami: przedstawiciele nauki, przedstawiciele organizacji społecznych i biznesu, studenci.
6.	Pogłębione wywiady indywidualne (IDI)	2	maj 2018	Wywiad przeprowadzono z rektorem uczelni wyższej oraz ekspertem ds. smart city.
7.	Warsztaty dziennikarskie dla młodzieży	1	2018	Współudział w projekcie dziennikarskim – wizja miasta
8.	Analiza desk research	1	2017-2018	Dokumenty strategiczne i operacyjne szczebla regionalnego
9.	Elektroniczne zbieranie opinii	12 tys. wyświetleń	II-III kw. 2018	Zbieranie opinii przy wykorzystaniu mediów społecznościowych
10.	Warsztatowy panel uliczny z mieszkańcami	3	sierpień- wrzesień 2018	Dyskusja z udziałem mieszkańców w przestrzeni publicznej
11.	Warsztat z Młodzieżową Radą Miasta w Opolu	1	marzec 2019	Dyskusja dotycząca wizji rozwoju miasta w perspektywie 2030 r.
Etap konsultowania Strategii				
1.	Spotkania i warsztaty	4	maj – czerwiec 2019	Prezentacje i dyskusje w ramach łączonego spotkania tematycznych grup roboczych, a także Społecznej Rady Konsultacji. Dodatkowo zorganizowano spotkania z Radnymi Miasta Opola oraz przedstawicielami środowiska naukowego.
2.	Elektroniczne zbieranie opinii, punkt konsultacyjny, opiniowanie dokumentu	1 komplet	maj – czerwiec 2019	Zbieranie opinii w formie pisemnej, punktu konsultacyjnego oraz pisemnego opiniowania przez właściwe organy.

Źródło: opracowanie własne

W ramach procesu przygotowania nowego dokumentu strategicznego zobowiązani byliśmy również do dokonania właściwych uzgodnień wynikających z *ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Mając na uwadze uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ww. ustawy (tj. charakter działań przewidywanych w dokumencie, rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko), a także uwzględniając stanowiska Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora

Sanitarnego, podjęto decyzję o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu niniejszego dokumentu.

5.1. Wizja jako element procesu planowania strategicznego

To nieco inne podejście niż to, z którym najczęściej się spotykaliśmy. Często najpierw się diagnozuje, analizuje, przedstawia całą listę problemów, wyznacza cele, a następnie, na końcu przedstawia się opis przyszłości. Poszliśmy nieco zmodyfikowaną drogą.

Badania ilościowe

Już na starcie zapytaliśmy reprezentatywną grupę mieszkańców jak widzą miasto w 2030 roku. Poprosiliśmy ich o to, aby wyobrazili sobie Opole w 2030 roku i odpowiedzieli jakiego miasta oczekują. Wyniki opisaliśmy na początku dokumentu. Pochodzą one z badania przeprowadzonego przez Uniwersytet Opolski w 2018 roku na grupie prawie tysiąca pełnoletnich mieszkańców Opola. Sondaż zrealizowany był metodą bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego.

W całej grupie badanych Opole przyszłości jest miastem akademickim, miastem znanym z organizacji ważnych wydarzeń, a także zielonym i przyjaznej przestrzeni. W odniesieniu do poszczególnych grup wiekowych widać pewne niuanse związane ze zmieniającymi się preferencjami dotyczącymi sfery życia. Różnice te nie są jednak bardzo istotne.

W którym kierunku powinno rozwijać się Opole?

(odsetek respondentów wskazujących, że dany kierunek wymaga rozwoju w bardzo dużym albo dużym stopniu, n=962)

Grupa wiekowa	Kierunek rozwoju Opola (w %)					
	Pierwszy - najważniejszy		Drugi		Trzeci	
Młodzi	Miasto znane z organizacji ważnych wydarzeń	65	Ośrodek akademicki	64	Miasto innowacji i nowoczesnych technologii	60
Starsi	Ośrodek akademicki	73	Miasto znane z organizacji ważnych wydarzeń	70	Miasto innowacji i nowoczesnych technologii	67
Najstarsi	Miasto przyjazne dla seniorów	78	Miasto zielone i przyjaznej przestrzeni	75	Miasto znane z organizacji ważnych wydarzeń	73

Uwagi: wskazania nie sumują się do 100 z uwagi na fakt, że mieszkańcy mogli wskazać więcej niż jedną sprawę; mieszkańcy wybierali spośród 9 proponowanych kierunków.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Uniwersytetu Opolskiego

Panel ekspercki z dyskusją

Nad wizją miasta dyskutowaliśmy także wśród przedsiębiorców i naukowców. Temat ten poruszyliśmy w trakcie posiedzenia Rady Nauki i Biznesu działającej przy Prezydencie Miasta Opola. Rozmowy na tematy tak ważne dla nas wszystkich przypadły na grudzień 2017 roku. Ścierały się różne poglądy i opinie. Punkt widzenia biznesu był nieco inny niż mieszkańców. Podstawowa różnica dotyczyła postrzegania dwóch silnych graczy w sąsiednich województwach (aglomeracji wrocławskiej i górnośląskiej). To co dla mieszkańców było największym wyzwaniem, trudnością z którą musimy sobie

poradzić, dla przedstawicieli biznesu było zupełnie czymś innym – szansą, którą już dziś wykorzystujemy i którą powinniśmy wykorzystywać w przyszłości. To zdecydowanie inne postrzeganie tego zagadnienia. Przedsiębiorcy inaczej podeszli także do wyzwań stojących przed miastem. Wskazano dwa najważniejsze. Pierwsze dotyczyło szeroko rozumianej kadry – jej dostępności, kwalifikacji, czy umiejętności. To kapitał ludzki. Drugie związane było z kapitałem społecznym – potrzebą i umiejętnością pracy w zespole i wzajemnym zaufaniem. Relacje pomiędzy kapitałem społecznym a rozwojem gospodarczym będą coraz bardziej ścisłe.

Warsztaty strategiczne

Nad wizją miasta dyskutowaliśmy w ramach dziesięciu tematycznych grup roboczych. Zorganizowaliśmy łącznie ponad trzydzieści warsztatów, do udziału w których zaprosiliśmy ekspertów oraz praktyków w danych obszarach. W warsztatach uczestniczyli również Radni Miasta Opola. Krótkie podsumowanie prac grup przedstawiśmy na samym początku dokumentu.

W ramach procesu budowy nowego dokumentu zorganizowaliśmy również łączone spotkanie tematycznych grup roboczych. W trakcie dyskusji dotyczącej przyszłości miasta poruszono m.in. niżej wymienione zagadnienia.

- Role i hierarchię miast w przyszłości wyznaczać będą już nie tylko wskaźniki gospodarcze, ale coraz częściej czynniki społeczne – to jak szanujemy i dbamy o seniorów, osoby z różnego typu problemami, a także o osoby z niepełnosprawnościami. Dużego wsparcia potrzebuje zwłaszcza ta ostatnia grupa osób – ważnym zagadnieniem w tym kontekście jest polityka zatrudnieniowa oraz oferta rehabilitacyjna dedykowana tej grupie mieszkańców.
- W całym kontekście istniejących potrzeb, starzejącego się systematycznie społeczeństwa, istotne będzie podnoszenie jakości ochrony zdrowia, która w rzeczywistości zależy od wielu podmiotów i od samego finansowania. Ważnym problemem występującym w Opolu, ale i regionie jest niewystarczająca liczba kadry medycznej, zwłaszcza specjalistów, mierzona różnego typu wskaźnikami. W opinii uczestników stanowi to istotną bolączkę, zarówno w mieście, jak i województwie. Miasto w poszukiwaniu swoich przewag konkurencyjnych mogłoby pomyśleć o tym aby być miastem „smart health”, miastem o szeroko rozumianej tzw. opiece inteligentnej ubranej w odpowiednie ramy.
- Wskazano równocześnie, że samorządy lokalne, zwłaszcza gminne nie mogą być obarczane kolejnymi obowiązkami, które powinny być realizowane z poziomu kraju. Takim tematem są przede wszystkim zagadnienia związane z opieką zdrowotną. Z uwagi na swoją wagę powinny być one przede wszystkim realizowane i finansowane z poziomu centralnego.
- Uczestnicy zauważyli dynamiczny rozwój miasta, który dokonuje się już od pewnego czasu. Widoczna jest potrzeba realizacji działań, które z jednej strony przyciągną nowych mieszkańców do Opola, a z drugiej spowodują, że Ci którzy mieli plany wyjazdu z Opola, od nich odstąpią. W tym kontekście wyzwaniem w najbliższych latach będzie prowadzenie działań m.in. w obszarze opieki żłobkowo-przedszkolnej, rynku pracy oraz edukacji. Wyzwaniem dla miasta będzie również utrzymanie aktualnego tempa rozwoju.
- Opole jest miastem międzymetropolitalnym położonym pomiędzy dwoma aktywnymi i silnymi ośrodkami. Nie oznacza to jednak, że nie może ono czerpać z tego realnych korzyści. Miasto powinno czerpać z tego jak najwięcej. Miasto powinno dążyć też do tego aby przyciągać do siebie nowe inwestycje, zarówno z sektora prywatnego, ale również publicznego, które często mają zapewnione wieloletnie, krajowe finansowanie. Te ostatnie podmioty często zapewniają nieco niższe wynagrodzenia, ale za to utworzone w ramach nich miejsca pracy są

stałe. Uczestnicy dyskusji wskazali, że miasto powinno rozwijać swoje funkcje metropolitalne (zdając sobie sprawę z tego, że metropolią raczej nie będzie), zachowując klimat miasta, jakim jest właśnie dzisiaj. Miasta, w którym jest względnie blisko do jego podstawowych funkcji, miasta które stawia na poprawę jakości życia, a także rozwija przewagi, których nie mają inni.

- Uczestnicy zauważyli, że w debacie publicznej na poziomie krajowym coraz częściej wskazuje się na potrzebę i możliwości deglomeracji instytucjonalnej (przeniesienie siedzib istotnych firm, urzędów z wielkich ośrodków metropolitalnych do mniejszych). Miasto w dłuższej perspektywie mogłoby z tego czerpać realne korzyści. Doświadczenia wskazują, że proces ten prowadzi do tworzenia nowych, trwałych miejsc pracy w miejscowościach, do których instytucje te przenoszą się. Opole, z uwagi m.in. na zaplecze kadrowe mogłoby stać się atrakcyjnym miejscem dla tego typu przedsięwzięć.
- Projekt strategii odzwierciedla to co w najbliższych latach jest dla miasta najważniejsze. Przede wszystkim to, że Opole powinno być dla mieszkańców przyjazne przez pryzmat różnych wymiarów – infrastrukturalnego, społecznego, gospodarczego, czy środowiskowego. Przyjazność tę wyznaczają przede wszystkim odległość i dostępność do różnych funkcji (dostępność do żłobków, szkół, terenów zieleni, przystanków itp.). Wskazano, że ważnym aspektem jest to aby w odległości ok. 10-15 minut od miejsca zamieszkania były miejsca, w których mieszkańcy mogliby odpocząć. Należy jednak pamiętać o tym, że Samorządy muszą mieć możliwości finansowe, organizacyjne oraz prawne dla skutecznego działania. Uczestnicy wskazali, że to co w perspektywie kilkunastu lat może się zmienić to przede wszystkim większa koncentracja na projektach i przedsięwzięciach miękkich, typowo społecznych, a w mniejszym stopniu na projektach twardych – infrastrukturalnych.
- W strategii miasta, z uwagi na jego charakter, jest dużo tego, co niekoniecznie zależy bezpośrednio od samego samorządu, jednak należy to bardzo akcentować. Przykładowo: aktualnie bezrobocie w Opolu jest na poziomie bardzo niskim, nienotowanym od lat. W tym kontekście bardzo istotna jest sprawność połączeń pomiędzy ośrodkiem regionalnym a innymi miejscowościami wewnątrz województwa, zwłaszcza ośrodkami subregionalnymi i pozostałymi miastami powiatowymi. To zadanie dla wielu partnerów. Bardzo ważnymi zagadnieniami są również sprawy wykorzystania rzeki Odry, wymagające szerokiego partnerstwa.
- W opinii mieszkańców i przedstawicieli instytucji kultury kultura jest bardzo istotnym wyróżnikiem miasta i tak też powinno być w przyszłości. Wskazano, że instytucje te są bardzo dobrze postrzegane, w mieście organizowane są ważne wydarzenia, dużo się dzieje. Opole powinno być miastem, w którym każdy ma możliwość „realizacji siebie”.
- W ramach dyskusji zwrócono uwagę na nadchodzącą zmianę potrzeb. Wyniki badań wskazują, że miasto jest jeszcze dziś na dorobku (akcenty dotyczące rynku pracy, rynku mieszkaniowego, infrastruktury drogowej). Z czasem coraz większego znaczenia nabierać będą kwestie dotyczące możliwości spędzania czasu wolnego – w dobrej przestrzeni, w dobrym otoczeniu i w czystym środowisku. Mieszkańcy coraz bardziej stawiać będą na rekreację, wypoczynek oraz sport. Potrzeby z czasem będą w tym zakresie rosły. Baza sportowa i rekreacyjna w mieście rozwija się dobrze, jednak są obszary które wymagają jeszcze wsparcia (np. sale gimnastyczne w szkołach jeszcze z lat siedemdziesiątych). Miasto powinno dążyć do kształtowania potrzeb, nawyków zdrowotnych i zdrowego trybu życia zwłaszcza wśród najmłodszej grupy mieszkańców. Im większa profilaktyka, tym mniejsze wydatki w przyszłości na ochronę zdrowia.

- Uczestnicy spotkania zwrócili uwagę na mocne zaakcentowanie sektora nowoczesnych technologii w strategii miasta, w tym sektora IT. Wskazano, że to dobry kierunek, zwłaszcza uwzględniając istniejący już dziś w mieście potencjał, zwłaszcza akademicki.
- W trakcie spotkania zwrócono na słuszność wskazania i prowadzenia działań w zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniom powietrza, zwłaszcza ze źródeł powierzchniowych. Zgłoszono postulat aby działania nie skupiały się wyłącznie na wspieraniu wymiany systemów grzewczych, ale również, w miarę możliwości, na wypracowaniu rozwiązań, które mogłyby być w przyszłości implementowane także przez inne miasta w Polsce. Wskazano na potrzebę przekuwania słabych stron na silne strony, zwłaszcza wykorzystując potencjał społeczny i gospodarczy. W dyskusji zaakcentowano potrzebę dbania o to aby Opole było zielone, aby było miastem które stawia na ekologię.

Zintegrowane wywiady grupowe

W ramach tzw. focusów, wspólnie z Uniwersytetem Opolskim, szukaliśmy odpowiedzi na kilka bardzo ważnych pytań. Pytania te dotyczyły wyzwań i zagrożeń dla przyszłego rozwoju miasta, oddziaływania trendów, preferowania jednych sfer kosztem innych, hierarchii priorytetów, a także idei miasta inteligentnego. To ogólne kierunki rozwoju miasta (model rozwoju). Zapytaliśmy również o bardziej konkretne obszary problemowe, które reprezentowane były przez zaproszonych gości (preferowany model miasta w 2030 r.). Trzecia grupa zagadnień dotyczyła przede wszystkim wypracowania optymalnego modelu relacji pomiędzy różnymi grupami społecznymi, środowiskami zawodowymi, uwzględniając władze miasta, reprezentantów biznesu, związków zawodowych i studentów. Szczególne znaczenie w tym względzie będą miały media i realizowana przez nie funkcja integracyjna.

Wybrane wnioski z przeprowadzonych wywiadów przedstawiają się następująco.

Obszar	Podsumowanie	
Ogólny model rozwoju Opola	Uczestnicy wywiadów uznali, że miasta będą przejmować od państwa coraz większą liczbę funkcji. To w ramach przestrzeni miejskiej będą rozwiązywane praktyczne problemy ludzi – nie tylko jako mieszkańców miast, ale także ich zróżnicowane potrzeby codzienne, począwszy od najbardziej podstawowych (zdrowie, transport, edukacja, praca) po społeczne i kulturalne. W tej perspektywie tak ważne jest, żeby paradygmat działania w mieście, w tym przyjmowania strategii jego rozwoju opierał się na kooperacji możliwie największej liczby podmiotów. Wśród makrotrendów, które należy wziąć pod uwagę planując strategiczne kierunki rozwoju miasta zdecydowanie najczęściej pojawiała się problematyka demograficzna oraz związane z nią problemy depopulacji, starzenia się społeczeństwa, migracji między różnymi ośrodkami miejskimi. Problem ten pojawił się we wszystkich wywiadach. Co więcej, rozmówcy sami inicjowali dyskusję w tym zakresie. Może to świadczyć o rzeczywistej randze tego wyzwania. Problemy demograficzne wiązano często ze statusem miasta międzymetropolitalnego (odpływ osób do Katowic i Wrocławia).	
Preferowany model miasta w 2030 r.	Założenia ogólne	Ogromna większość uczestników wywiadów zgodnie podkreślała, że nie należy preferować i uważać za nadrzędną jednej sfery aktywności. Większość osób podkreślała raczej konieczność takiej organizacji, żeby poszczególne sfery były względem siebie komplementarne. Tego typu odpowiedzi pojawiały się także wtedy, kiedy rozmówcy byli upewniani, że sfera nadrzędna nie oznacza zaniedbywania innych ważnych obszarów życia mieszkańców. Miasto optymalne to miasto zrównoważone społecznie, które nie preferuje też jakiegokolwiek konkretnej grupy mieszkańców. Taki ośrodek musi gwarantować jakość życia ludziom w różnym wieku.

	Miasto przyjazne do życia	Ogromna większość uczestników uznała, iż najważniejszym atutem Opola, jaki powinien być rozwijany i podkreślany jest komfortowa i wygodna jakość życia . Podkreślano, iż Opole jest miastem wojewódzkim, w którym są wszystkie walory, jakie z tego wynikają (urzędy, uczelnie, instytucje kultury), a zarazem jest to miasto niewielkie, gdzie do większości istotnych miejsc można dotrzeć na piechotę.
	Miasto zrównoważone społecznie	Rozmówcy wiązali wyzwania ekologiczne z jakością życia w mieście, które powinno być społecznie, ekonomicznie i ekologicznie zrównoważone . Wskazywano w tym względzie na konieczność bardziej zintegrowanych działań w zakresie ochrony środowiska, dbania o czystość powietrza, ale i wykorzystania dostępnych zasobów, jak rzeki Odry na cele transportu śródlądowego.
	Opole jako smart city	Idea smart city, jeżeli traktuje się ją szerzej niż tylko przez pryzmat technologiczny, może być obiecującym pomysłem na model rozwojowy Opola . Co więcej nie wyklucza ona, a wręcz przeciwnie, wspomaga rozwój ścieżki opartej na podkreślaniu jakości i komfortu życia.
	Metropolia czy nie?	Zauważalna była pewna sprzeczność prezentowanych opinii , często u tego samego rozmówcy. Z jednej strony, uczestnicy wywiadów podkreślali wartość Opola jako ośrodka małego, kompaktowego, wręcz spokojnego, powolnego. Z drugiej, wskazywali na rozbudowę miasta, wielość inicjatyw kulturalnych, rozwijanie biznesu itp.
Opole jako wspólnota obywatelska	Miejska polityka historyczna	Za najbardziej interesujący aspekt w sferze budowy podmiotowej wspólnoty obywatelskiej w Opolu rozmówcy uznali konieczność zbudowania bardziej kompleksowej i rozbudowanej koncepcji miejskiej polityki historycznej (bynajmniej nie tylko przez władzę). Chodziło przede wszystkim o odkrywanie dawnej, również niepolskiej przeszłości i włączanie jej we wspólne dziedzictwo poprzez dialog z ludnością autochtoniczną. Dzięki temu można również pokazać, że Opole ma tradycje stołeczne, że było istotnym ośrodkiem miejskim. Celem tego typu praktyk ma być wypracowanie wspólnej kolektywnej pamięci, własnej symboliki, która będzie bardziej zakorzeniać ludzi na tym obszarze.
	Więzi z miastem	Uczestnicy warsztatów za najważniejszy aspekt związany z możliwościami na tym polu uznali konieczność budowania bardziej trwałych, opartych na symbolach, historii i emocjach, więzi z miastem . Dzięki temu, jeżeli nawet odpływ nie będzie zbyt wielki, to osoby przyjezdne otrzymają kapitał, który bardziej integruje ich z miastem i w rezultacie może sprawi, że osoby te będą angażować się w sprawy miejskie.
	Inicjatywy oddolne	Dopytując się o sposoby budowy instytucji i rozwiązań z zakresu społeczeństwa obywatelskiego rozmówcy z panelu społecznego podkreślali, że muszą być to inicjatywy oddolne , a nie tworzone odgórnie płaszczyzny instytucjonalne. Aktywność miasta w tym zakresie to koordynacja poszczególnych inicjatyw, a przede wszystkim wsparcie dla nich. Jednak najważniejsza jest edukacja i w ten sposób promowanie postaw obywatelskich.

Źródło: opracowanie na podstawie badań Uniwersytetu Opolskiego

Elektroniczne zbieranie opinii

Do prac nad budową nowej Strategii zaprosiliśmy także mieszkańców drogą elektroniczną. Wykorzystaliśmy do tego media społecznościowe oraz miejską stronę internetową. W ramach procesu zgłoszono propozycje dotyczące m.in.: potrzeby rozwoju sportów wodnych i turystyki wodnej, w tym m.in. utworzenie toru wioślarsko/kajakowego. Wskazano, że brakuje ogólnodostępnej przystani, w której można by wypożyczyć kajak, rowerek wodny, motorówkę itp. Zauważono również niewykorzystany w pełni potencjał rzeki Odry oraz Młynówki. Dodatkowo zauważono potrzebę stworzenia nowego terenu rekreacyjnego dla mieszkańców miasta w okolicy kamionki Silesia jako alternatywy dla terenów już istniejących w mieście. Wskazano, że kamionka już teraz cieszy się popularnością, ale brak jej podstawowej infrastruktury jak alejki spacerowe, ławeczki, oświetlenie, plac zabaw czy siłownia na wolnym powietrzu. Brakuje również zieleni wysokiej. W trakcie gromadzenia pomysłów wskazano na potrzebę udostępniania stron internetowych Miasta Opola w języku ukraińskim lub rosyjskim jako odpowiedź i wyjście naprzeciw dużej grupie osób, migrantów z Ukrainy.

Inny głos wskazywał na potrzebę realizacji działań w obszarze zwiększania szeroko pojętej jakości życia w mieście. W tym obszarze najważniejsza dla miasta powinna być jego rewitalizacja. Wskazano na potrzebę tworzenia nowych dużych parków, terenów zieleni, miejsc do rekreacji i wypoczynku. Wskazano również na potrzebę poprawy stanu chodników i łączenia istniejących już dzisiaj odcinków ścieżek rowerowych. Obok tego - więcej ławek i placów zabaw dla dzieci. Zwrócono ponadto uwagę na potrzebę tworzenia preferencji dla ruchu pieszego, rowerowego oraz zbiorowego realizowanego transportem publicznym - zwłaszcza w centrum miasta, które powinno być jego salonem.

Graf. 1. Infografiki publikowane w mediach społecznościowych zapraszające do udziału w pracach nad budową nowej Strategii

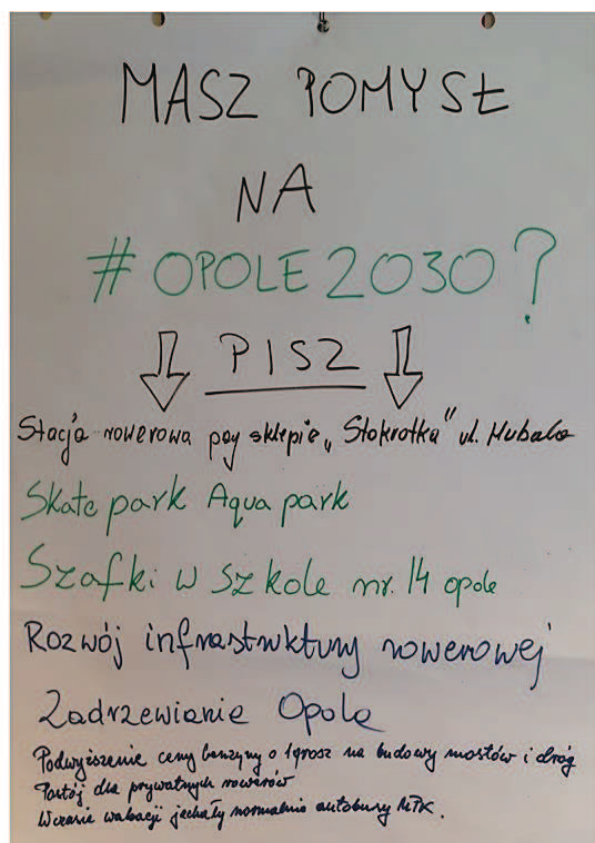
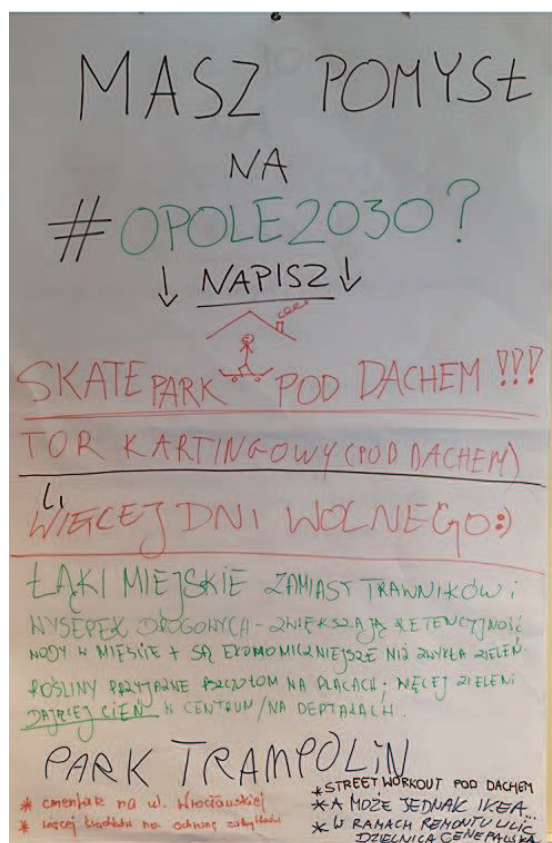

Źródło: opracowanie własne

Spotkania warsztatowe z mieszkańcami w przestrzeni Opola

W prace nad budową nowej Strategii zaangażowaliśmy również mieszkańców. W przestrzeni publicznej rozmawialiśmy o tym co jest dla nich najważniejsze, a także o tym jak widzą miasto w 2030 roku. Mieszkańcy mieli bezpośrednią możliwość rozmowy z Prezydentem Miasta w trakcie trzech spotkań warsztatowych. Wybrane pomysły zostały spisane na flipchartach.

Graf. 2. Wybrane pomysły zapisane przez mieszkańców w trakcie spotkań warsztatowych

Źródło: opracowanie własne

5.2. Synteza diagnozy

Pierwszy zasadniczy etap dotyczył wizji miasta, czyli stanu docelowego, do którego będziemy dążyć. To swoisty wstęp do celów, które określiliśmy nieco później. Na drugim etapie szukaliśmy odpowiedzi na kilka pytań: gdzie jesteśmy, gdzie możemy być, jakie mamy szanse oraz co może nam przeszkodzić w dojściu do celu. Jak to zrobiliśmy? Postawiliśmy na „metaanalizę” czyli syntezę tego co już powstało i czym już dysponujemy. Przyczyny takiego podejścia były trzy.

- **Po pierwsze.** Równolegle do prac związanych z budową nowej Strategii toczyły się prace nad innymi ważnymi dokumentami. Na poziomie miasta powstawało m.in. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, plan gospodarki niskoemisyjnej, program ochrony środowiska, strategia rozwoju marki i program polityki senioralnej na najbliższych kilka lat. Nieco wcześniej powstał lokalny program rewitalizacji. To i tak nie wszystko. Z wiedzy która powstała w ramach tych procesów czerpaliśmy jak najwięcej.
- **Po drugie.** Rozpoczęcie prac nad Strategią poprzedziło kilka istotnych wydarzeń analitycznych. Podsumowaliśmy dotychczasową Strategię, przygotowaliśmy swoisty wstęp do diagnozy strategicznej. Poza nami zrealizowano także kilka niezależnych, mniej lub bardziej zaawansowanych metodycznie badań. Jednym z nich było badanie dotyczące analizy oraz oceny potencjałów wzrostu oraz barier rozwojowych Opola. Brał w nim udział pośrednio.
- **Po trzecie.** Postawiliśmy na rzadko stosowane w tego typu dokumentach narzędzia: analizę wniosków zgłaszanych do budżetu obywatelskiego, analizę wniosków do budżetu miasta, analizę

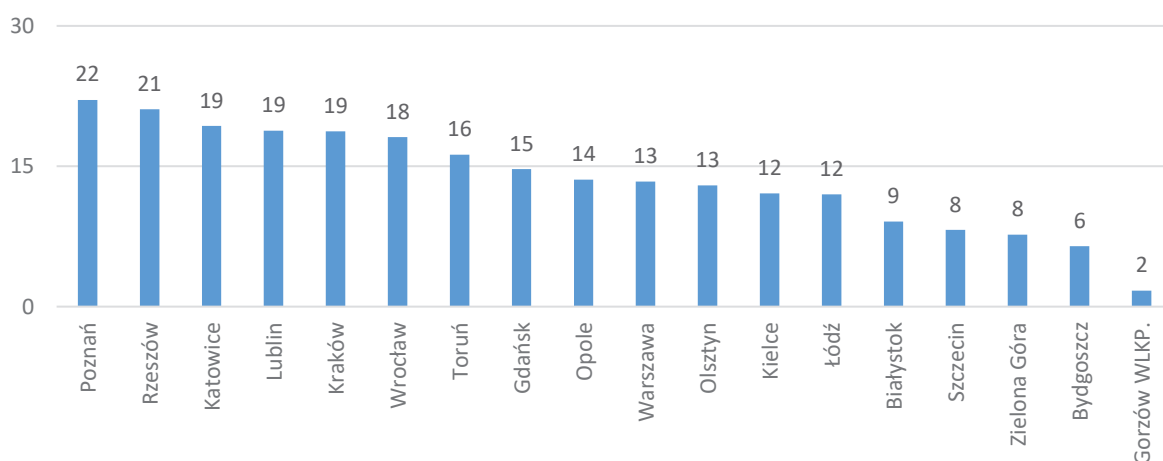
potrzeb „interwencyjnych”, czy ogólną wiedzę z zakresu planowania przestrzennego. To rzeczywiste potrzeby Opolan, a tzw. próba diagnostyczna bardzo duża. To także realny, a nie sondażowy kontakt mieszkańców z Miastem.

5.2.1. To co nas wyróżnia

Wykonane analizy, przeprowadzone badania oraz nasza zwykła ludzka wiedza prowadzą do jednego wniosku. Mamy kilka rzeczy, atutów, których nie mają inni lub które nie występują powszechnie.

- **Jesteśmy stolicą województwa.** Mamy w Polsce prawie tysiąc miast, 16 województw. Tylko kilkanaście miast może powiedzieć o sobie „jesteśmy miastem wojewódzkim”. To niezaprzeczalny atut. Ważne decyzje zapadają blisko nas.
- **Jesteśmy miastem studenckim.** W Opolu studiuje aktualnie około 17 tys. osób, także spoza województwa opolskiego. Część z tych osób wiąże się z miastem na dłużej. To istotny kapitał, nie tylko społeczny. Środowisko akademickie wpływa istotnie na sytuację gospodarczą miasta. Badania wskazują, że wydatki studentów mogą przyczyniać się do funkcjonowania około 550 miejsc pracy w Opolu. Jeśli wziąć pod uwagę zatrudnienie na uczelniach, a nie tylko miejsca pracy wykreowane przez wydatki studentów, liczba ta wzrośnie kilkukrotnie.

Liczba studentów szkół wyższych na 100 mieszkańców wg miast wojewódzkich w 2017 r.

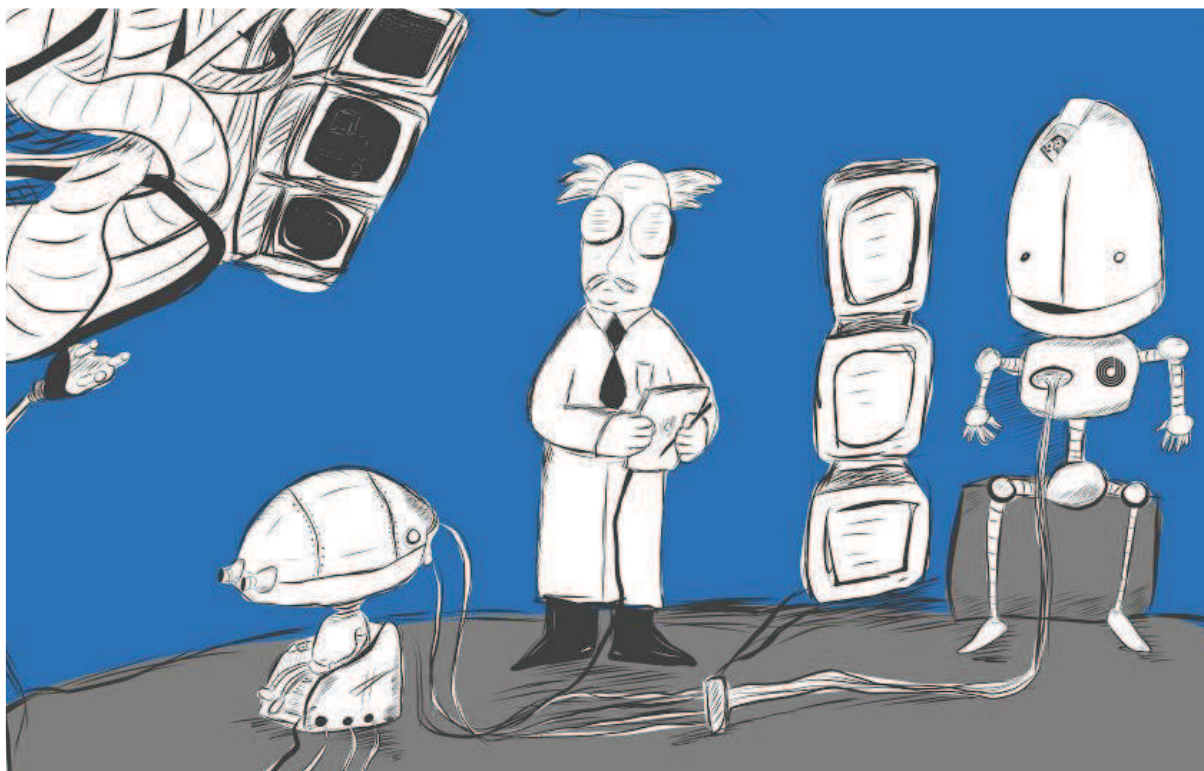

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych US w Opolu i GUS

- **Jesteśmy największym ośrodkiem edukacyjnym na terenie województwa opolskiego.** W szkołach podstawowych w mieście uczy się 8,4 tys. dzieci i młodzieży. W liceach ogólnokształcących oraz technikach dla młodzieży jest ponad 6 tys. uczniów, w branżowych szkołach I stopnia blisko 1 tys. uczniów, a w szkołach dla dorosłych ponad 300 słuchaczy. Ważne zadania realizuje także Centrum Kształcenia Praktycznego. To i tak nie wszystko.

- **Jesteśmy największym rynkiem pracy w promieniu kilkudziesięciu kilometrów.** Stanowimy istotny rynek pracy dla mieszkańców miasta, jak i całego regionu. Mniej więcej co piąte miejsce pracy w województwie to miejsce pracy utworzone w Opolu. Szacuje się, że w Opolu pracuje łącznie ok. 66 tys. osób, z czego prawie 75% w sektorze usług. Z pracy zarobkowej utrzymuje się prawie 40% mieszkańców Opola, z pracy na własny rachunek kolejne 6%. Pełnimy szczególną funkcję na regionalnym rynku pracy. Jako główny ośrodek regionu oferujemy największą liczbę miejsc pracy. Do pracy w Opolu, z innych gmin w kraju przyjeżdża kilkanaście tys. pracowników. Stopa zatrudnienia mieszkańców należy do najwyższych w kraju. Stopa bezrobocia jest najniższa od lat i najniższa spośród wszystkich powiatów w województwie.
- **Jesteśmy biznesowym centrum województwa opolskiego.** Co piąty podmiot gospodarczy z województwa ma swoją siedzibę w Opolu. Opolska gospodarka to przede wszystkim usługi. Różnego typu. Szacujemy, że udział tego sektora odpowiada za więcej niż połowę tzw. „wartości dodanej brutto w Opolu”. Bardzo istotną rolę odgrywa także branża przemysłowa. Na kilkakilkanaście procent szacować można wkład branży budowlanej. Większość sprzedaży opolskich przedsiębiorstw trafia na rynek krajowy. Opolskie przedsiębiorstwa osiągają przewagi konkurencyjne jednak nie tylko na nim, ale również na rynku europejskim. Rokrocznie przedsiębiorstwa eksportują dobra o wartości przekraczającej 2 mld zł. Produkty z Opola eksportowane są do ponad 100 krajów. Opole to także liczne instytucje otoczenia biznesu.

- **Jesteśmy stolicą polskiej piosenki, regionalnym ośrodkiem kultury.** Opole to teatry, muzea, galerie, biblioteki, kina, filharmonia, a przede wszystkim bogata oferta kulturalna. Nie tylko oferowana przez miejskie, czy wojewódzkie instytucje kultury, ale i przez prężnie działające organizacje pozarządowe. Każdy z mieszkańców może znaleźć coś dla siebie. Rytm miastu nadaje muzyka, zwłaszcza w czasie krajowych festiwali piosenki polskiej. To nasza cenna marka.
- W ostatnich latach, jako jedno z niewielu miast w Polsce **powiększyliśmy się** – zmieniliśmy swoje granice administracyjne. Przed miastem otworzyły się nowe możliwości rozwoju.
- **Jesteśmy miastem angażującym się w sprawy ważne dla całego regionu.** Wspieraliśmy utworzenie kierunku lekarskiego na Uniwersytecie Opolskim, wspierać będziemy budowę zabezpieczeń przeciwpowodziowych dla dużej części województwa. Sprawy województwa są nam bliskie.

W toku prac nad Strategią wskazano na kilka wyróżników miasta. Obok wymienionych wyżej często podkreślano także, że Opole jest po prostu „fajnym miejscem do życia”, jest kompaktowe i uniwersalne.

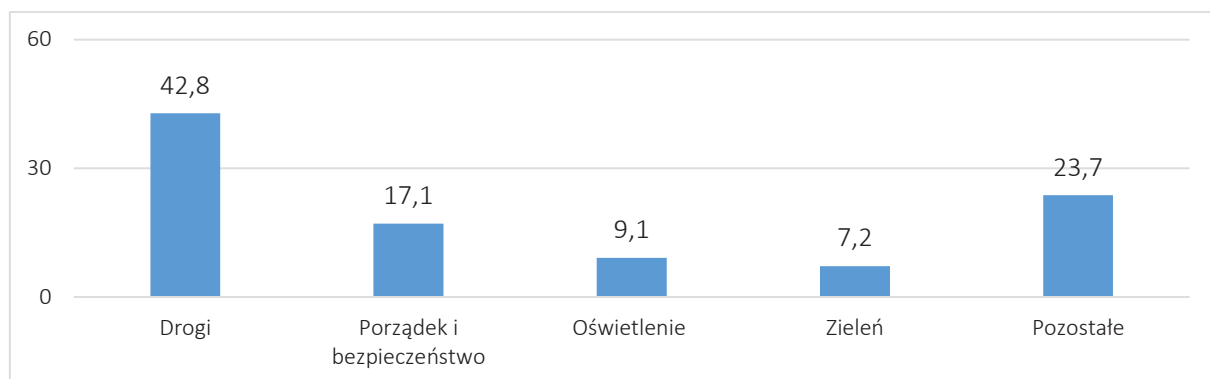
5.2.2. Nasze potrzeby

Przystępując do prac nad Strategią chcieliśmy aby nasz rozwój był ukierunkowany nie tylko na to co tworzy nasz dochód, miejsca pracy, buduje naszą konkurencyjność w kraju, ale również był zorientowany na rzeczywiste, mniejsze i większe potrzeby mieszkańców. Są potrzeby i obszary, które są szczególnie bliskie nam wszystkim. Spotkania z Opolanami, analizy zgłaszanych wniosków: do budżetu obywatelskiego, czy w ramach miejskiej mapy potrzeb, wskazują jednoznacznie, że ich katalog jest duży, ale z wyraźną dominantą. Potrzeby te mają zarówno wymiar infrastrukturalny, jak i typowo społeczny.

Drogi, chodniki, porządek i bezpieczeństwo, oświetlenie oraz zieleń. To najczęściej powtarzający się zestaw bieżących, wymagających pilnej interwencji potrzeb. Tak wynika z wniosków zgłaszanych w ramach „Mapy potrzeb Opola”.

Udział zgłoszeń w ramach aplikacji „Mapa Potrzeb Opola” w latach 2017-2018

(Zgłoszenia z okresu od 04.01.2017r do 02.01.2018 r., n=1095)

Źródło: opracowanie własne

Potrzeby dotyczące dróg, parkingów, mostów, wiaduktów to grupa **wniosków najczęściej składanych także do budżetu miasta**. Mniej więcej co trzeci wniosek złożony do budżetu na 2018 rok dotyczył właśnie tego obszaru. Drugą grupę stanowiły potrzeby dotyczące bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów – chodniki, ścieżki rowerowe to mniej więcej co siódmy wniosek. Wśród wniosków wyróżniały się także potrzeby w zakresie miejsc sportu i rekreacji (w tym placów zabaw) oraz oświetlenia.

Ale potrzeby mieszkańców nie sprowadzają się wyłącznie do infrastruktury. Wyniki głosowania w ramach **budżetu obywatelskiego** wskazują, że mieszkańcy oczekują również, że miasto będzie przyjazne tym, którzy lubią aktywny wypoczynek. Ścieżki rowerowe, zajęcia sportowe, boiska, place zabaw to obszary, które zdobywają najwięcej głosów w budżecie partycypacyjnym w przypadku najdroższych projektów. Ale to nie wszystko. Mieszkańcy oczekują także rozwoju małej architektury, miejsc w których można spokojnie usiąść i odpocząć. Coraz więcej pojawia się również mniejszych wniosków, dotyczących społeczności lokalnych, czy szeroko rozumianej aktywizacji społecznej.

Rozwój miasta jest odpowiedzią na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Na rozwój ten wpływają różne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, w tym obecny stan zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania przyrodnicze, społeczno-gospodarcze, kulturowe. Analizę potrzeb można częściowo oprzeć także na **wnioskach mieszkańców sukcesywnie składanych do opracowań planistycznych**, z których wynika, że w Opolu istotne jest tworzenie nowych miejsc pracy, przeznaczenie terenów pod różnego rodzaju inwestycje, w tym usługi, budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne i jednorodzinne, usprawnienie układu komunikacyjnego, budowanie systemu zieleni z terenami sportu i rekreacji oraz ścieżkami rowerowymi, w tym zagospodarowanie terenów wzdłuż Odry.

5.2.3. Sprawy priorytetowe

W ramach procesu budowy nowej Strategii, wspólnie z Uniwersytetem Opolskim, przeprowadziliśmy badania społeczne. Zapytaliśmy mieszkańców Opola jakimi sprawami powinniśmy się zająć w pierwszej kolejności. Każda grupa odpowiadała inaczej. Każdy z nas ma inne potrzeby i każdy z nas tym potrzebom nadaje inne priorytety.

Wśród osób najmłodszych objętych badaniem (do 30 roku życia) najważniejszymi zadaniami z jakim winny zmierzyć się władze miasta są kwestie dotyczące jakości przemieszczania się samochodem, dostępu do usług medycznych oraz oferty rynku pracy. Wśród osób nieco starszych, tj. w wieku 31-60 lat, najważniejszym zadaniem jest dostęp do mieszkań i w dalszej kolejności: ilość i stan terenów

zielonych oraz dostęp do usług przedszkolnych. W odniesieniu do najstarszej grupy badanej (powyżej 60 roku życia), najważniejszą kwestią jaką winno zająć się miasto jest ilość i stan terenów zielonych.

Najważniejsze zadanie dla władz miasta w opinii mieszkańców wg grup wiekowych

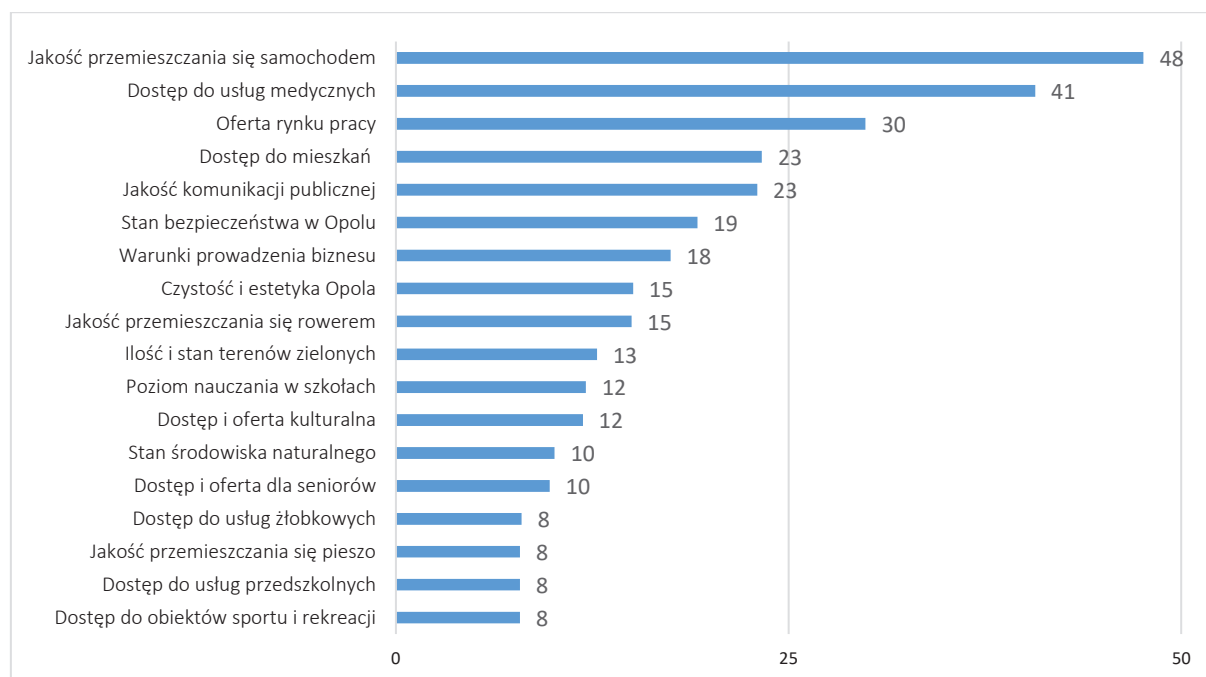
Grupa wiekowa	Kolejność spraw do załatwienia wraz z udziałem mieszkańców wskazujących na potrzebę jej załatwienia (w %)					
	Pierwsza - najważniejsza		Druga		Trzecia	
Młodzi	Jakość przemieszczania się samochodem	53	Dostęp do usług medycznych	33	Oferta rynku pracy	32
Starsi	Dostęp do mieszkań	54	Ilość i stan terenów zielonych	42	Dostęp do usług przedszkolnych	33
Najstarsi	Ilość i stan terenów zielonych	46	Dostęp do mieszkań	31	Poziom nauczania w szkołach	26

Uwagi: wskazania nie sumują się do 100 z uwagi na fakt, że mieszkańcy mogli wskazać więcej niż jedną sprawę; mieszkańcy wybierali spośród 18 zdefiniowanych zadań.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Uniwersytetu Opolskiego

W całej badanej grupie najwyższy priorytet mieszkańcy nadają sprawom związanym z jakością przemieszczania się samochodem, dostępem do usług medycznych, ofertą rynku pracy, dostępem do mieszkań oraz jakością komunikacji publicznej.

Najważniejsze zadania dla władz miasta w opinii mieszkańców

Uwagi: wskazania nie sumują się do 100 z uwagi na fakt, że mieszkańcy mogli wskazać więcej niż jedną sprawę; mieszkańcy wybierali spośród 18 zdefiniowanych zadań.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Uniwersytetu Opolskiego

5.3. Nasze cele

Istotą naszej Strategii jest osiągnięcie założonej na samym początku wizji. Wizja ta to w rzeczywistości swoiste przybliżenie celów rozwojowych, nadanie pewnych ram do dalszych prac. Na etapie drugim

szukaliśmy odpowiedzi na pytania dotyczące naszych mocnych i słabych stron, potrzeb i oczekiwań, a także warunkowanych zewnętrznie szans i zagrożeń rozwojowych. Zwieńczeniem tego procesu była analiza SWOT, którą oparliśmy o zapisy, które rzeczywiście nas wyróżniają.

Na trzecim etapie naszych prac określiliśmy nasze strategiczne cele. Wskazaliśmy jaką ścieżką będziemy podążać aby Opole było miastem takim, jakiego chcemy. To ważna część Strategii. Określiliśmy trzy cele strategiczne. Ich osiągnięcie warunkowane jest czternastoma czynnikami. Odpowiadają one tzw. celom operacyjnym. To co najważniejsze to jednak działania, czyli przestrzeń naszego bezpośredniego lub pośredniego zaangażowania.

Strategia to pewien punkt wyjścia, ramy dla konkretnych programów, projektów, inwestycji i przedsięwzięć które będą wdrażane na poziomie miasta. Ramy te są w miarę elastyczne, bo Strategię realizować będziemy w zmieniających się warunkach.

Nasze cele szczegółowo opisaliśmy w rozdziale III naszej Strategii.

5.4. Lista osób zaangażowanych w przygotowanie Strategii

Dokument zredagowano w Urzędzie Miasta Opola, w Wydziale ds. Europejskich i Planowania Rozwoju, który koordynował prace związane z przygotowaniem nowego dokumentu strategicznego.

Dokument zredagował zespół w składzie: Iwona Mąkolska-Frankowska, Łukasz Ostrowski, Piotr Letachowicz, we współpracy z pracownikami Urzędu Miasta Opola i jednostek organizacyjnych, dzięki zaangażowaniu mieszkańców, Radnych Miasta Opola oraz szerokiego grona eksperckiego, **pod kierunkiem:**

Arkadiusza Wiśniewskiego – Prezydenta Miasta Opola
Małgorzaty Stelnickiej – Zastępcy Prezydenta Miasta Opola
Macieja Wujca – Zastępcy Prezydenta Miasta Opola
Przemysława Zycha – Zastępcy Prezydenta Miasta Opola
Renaty Ćwirzeń-Szymańskiej – Skarbnika Miasta Opola
Grzegorza Marcjasza – Sekretarza Miasta Opola

Pracami tematycznych grup roboczych kierowali:

Lp.	Koordinatory prac	Nazwa grupy
1	Arkadiusz Wiśniewski	<i>Obywatelskie Opole</i>
2	Przemysław Zych	<i>Sport i turystyka</i>
3	Małgorzata Stelnicka	<i>Infrastruktura, transport zbiorowy, ścieżki rowerowe</i>
4	Maciej Wujec	<i>Biznes, innowacje, przedsiębiorczość, nauka</i>
5	Małgorzata Kozak	<i>Polityka społeczna, polityka senioralna, rodzina, zdrowie</i>
6	Irena Koszyk	<i>Oświata</i>
7	Beata Wartenberg, Marta Czocho	<i>Planowanie przestrzenne i architektura</i>
8	Małgorzata Rabiega, Monika Czech-Tańczuk	<i>Tereny zieleni i ochrona środowiska</i>
9	Łukasz Śmierciak	<i>Kultura i promocja</i>
10	Grzegorz Marcjasz	<i>Smart administracja</i>

W pracach tematycznych grup roboczych udział wzięli Radni Miasta Opola VII kadencji (2014-2018): Sławomir Batko, Jan Damboń, Marcin Gambiec, Maria Gwizdak, Tomasz Kaliszan, Jacek Kasprzyk, Jolanta Kawecka, Marek Kinder, Barbara Koc-Ogonowska, Zbigniew Kubalańca, Piotr Los, Anna Łęgowik, Piotr Mielec, Engelbert Słowik, Justyna Soppa, Łukasz Sowada, Andrzej Trybuła, Piotr Wieczorek, Renata Wilk, Małgorzata Wilkos, Tomasz Wróbel.

W pracach tematycznych grup roboczych, obok Radnych Miasta Opola, koordynatorów, udział wzięli eksperci reprezentujący różne środowiska, których wiedza i doświadczenie stanowiły istotne wsparcie w procesie budowy Strategii. W pracach grup udział wzięli m.in.:

Monika Adamska	Grzegorz Kusza	Joanna Rażniewska
Zbigniew Bahryj	Irena Lebedzińska	Beata Rega
Beata Baraniewicz	Piotr Letachowicz	Tomasz Rega
Zbigniew Bomersbach	Tomasz Lisiński	Wojciech Rogala
Robert Bryk	Halina Łubniewska	Piotr Rybczyński
Violetta Ciesielczuk	Krzysztof Machała	Marcin Sagan
Bożena Czapska – Czocho	Tomasz Maciaś	Waldemar Skomudek
Marcin Czyżowski	Jarosław Mamala	Michał Skórski
Renata Ćwirzeń-Szymańska	Elżbieta Marciniszyn	Sebastian Smoliński
Adam Drosik	Agnieszka Maślak	Iwona Sobieraj
Joanna Dzido	Magdalena Matyjaszek	Monika Sporek
ks. dr Jerzy Dzierżanowski	Iwona Mąkolska-Frankowska	Tadeusz Stadnicki
Jakub Glinowiecki	Ewa Mieszkalska	Janusz Stasiak
Piotr Halupczok	Kamil Minkner	Patryk Stasiak
Aleksander Iszczuk	Katarzyna Muszyńska	Leszek Szagdaj
Sandra Jagielska	Dariusz Nawarecki	Małgorzata Szeląg
Kazimierz Jednoróg	Robert Nawrocki	Władysław Sztefiec
Teresa Jednoróg	Marek Nowacki	Jolanta Szton
Maciej Kalski	Bronisława Ogonowski	Magdalena Szul-Fryda
Elżbieta Kampa	Bartosz Ostrowski	Mirosław Śnigórski
Roman Kirstein	Łukasz Ostrowski	Arkadiusz Tabisz
Krystian Kobyłka	Ryszard Pazdan	Alicja Trojak
Anna Konowalczyk-Żołud	Rafał Poliwo	Jarosław Wasik
Dagmara Kostrzewska	Magdalena Popławska	Alicja Wiśniewska
Beata Kowal	Anna Potocka	Adam Zadorożny
Ryszard Kowalczyk	Witold Potwora	Urszula Zajączkowska
Urszula Kowalczyk	Marek Przybylski	Krzysztof Zatwarnicki
Michał Kramarz	Wojciech Radziejewicz	Tomasz Zawadzki
Paweł Krawczyk	Aleksandra Raś	Aleksandra Zwarycz

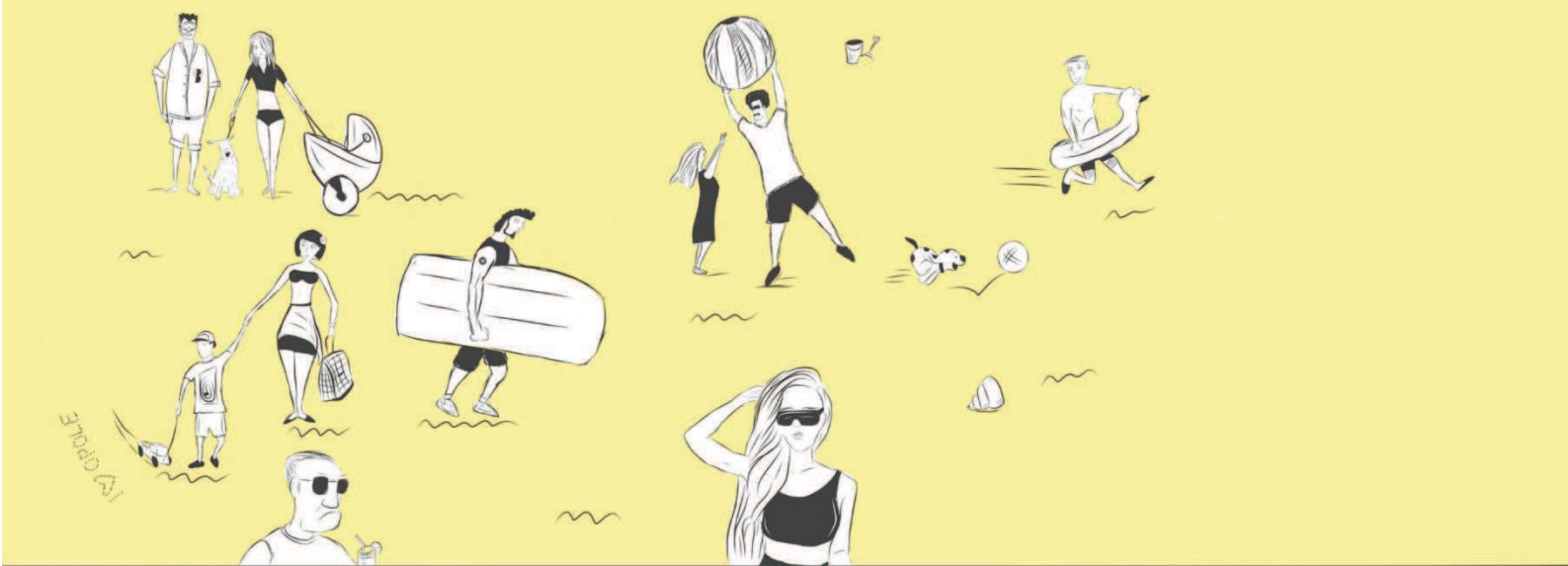
Konsultacje naukowe: prof. dr hab. Krystian Heffner; dr hab. Piotr Stec, prof. UO; dr hab. Dariusz Szostek, prof. UO; dr hab. Kamil Minkner; dr Adam Drosik; dr Grzegorz Haber; dr Witold Potwora; dr Diana Rokita-Poskart; dr Mateusz Pszczyński; adw. Marian Jagielski

Dokument został uchwalony przez Radę Miasta Opola VIII kadencji powołaną w składzie:

Sławomir Batko	Jolanta Kawecka	Edward Odelga
Elżbieta Bień	Elżbieta Kurek	Przemysław Pospieszynski
Bartłomiej Bonk	Anna Łęgowik	Przemysław Pytlik
Dariusz Chwist	Marek Masnyk	Łukasz Sowada – Przewodniczący Rady Miasta
Aleksander Iszczuk	Waldemar Matuszek	Arkadiusz Szymański
Tomasz Kaliszan	Piotr Mielec	Małgorzata Wilkos
Barbara Kamińska	Dariusz Nawarecki	Alicja Wiśniewska
Jacek Kasprzyk	Michał Nowak	Tomasz Wróbel
Marek Kawa		

Dziękujemy wszystkim uczestnikom warsztatów i spotkań za cenne wnioski i wskazówki.

Dziękujemy mieszkańcom za udział w badaniach ilościowych i jakościowych.

OPOLE.PL

2019